

AU GUSTUS

AARHUS UNIVERSITET

NR. 4 ◊ DECEMBER 2007

D

TEMA OM
MUSIKVIDENSKAB
PÅ AARHUS UNIVERSITET

NR. 4 • DECEMBER 2007

AU BAG GLOBALT KLIMAINITIATIV

I forbindelse med FN's store klimatopmøde i København 2009 vil Aarhus Universitet nu tage de første skridt til at etablere et egentligt klimauniversitet i Danmark – Denmark's University Cooperation on Climate, DUCC. Det skal være et internationalt universitet med en begrænset tidshorisont.

Programmet skal bl.a. omfatte en lang række sommer- og vinterskoler, som hver for sig er fokuseret på et bestemt emne inden for klimaforskningen.

Hvis et tilstrækkeligt antal af disse skoler indgår i et sammenhængende program, vil det kunne afsluttes med en mastergrad, siger rektor for Aarhus Universitet Lauritz B. Holm-Nielsen.

Klimauniversitetet skal opbygges i samarbejde med de universiteter, der vil være med, men først og fremmest Københavns Universitet (KU) og Danmarks Tekniske Universitet (DTU), som Aarhus Universitet har aftalt at samarbejde med i forbindelse med klimatopmødet i 2009.

Der er indtil videre reserveret 10 mio. kr. af ledelsespuljen til aktiviteter i forbindelse med klimatopmødet, og der bliver brug for flere ressourcer. Hertil siger rektor:

– Aarhus Universitet tager sammen med KU og DTU de første skridt, og jeg kan slet ikke forestille mig, at der i forbindelse med forberedelserne til klimatopmødet ikke kan skabes det nødvendige økonomiske grundlag.

Klimaændringer og bæredygtig udvikling har alles bevågenhed i dag. Denmark's University Cooperation on Climate er internationalt set et enestående initiativ, som kan være med til at styrke udkommet af topmødet og placere den danske vidensbank på klimaområdet på verdenskortet.

METTE BOCK FRA AU TIL DR

“Det er en af de mest spændende stole, man kan sidde i lige nu”, sagde Mette Bock i maj, da hun var blevet ansat som ny prorektor. Godt et halvt år senere og kun fire måneder efter at hun officielt tiltrådte som prorektor for videnspredning på Aarhus Universitet, fandt hun imidlertid en stol, der så endnu mere spændende ud blandt ledelsesteamet på Danmarks Radio. Den 15. januar tiltræder hun stillingen som direktør for programproduktionen på DR.

– Jeg synes, det er alle tiders for Mette. Jeg kan sagtens se, at det er en super karrieremulighed for hende med den baggrund, hun har. Jeg er selvfølgelig ked af det på Aarhus Universitets vegne, specielt fordi vi var kommet rigtig godt i gang i rektoratet, hvor vi supplerer hinanden fint. Nu har vi en ny situation, som vi skal håndtere, siger rektor Lauritz B. Holm-Nielsen, der har valgt at gå i tænkeboks til efter jul.

Selv siger hovedpersonen, at hun forlader posten med stort vemod.

– Jeg har nydt at møde den store entusiasme, der præger alle hjørner af universitetet efter de store fusioner. Men DR åbnede en dør for mig, som jeg simpelthen bliver nødt til at gå ind ad, siger Mette Bock.

Hun betegner det selv som dårlig lederstil at forlade en stilling så hurtigt men understreger, at der er mange og stærke ressourcer på Aarhus Universitet.

– Jeg mindes tit min fars ord. Han var historiker og gentog ofte, at “mennesker forgår, men organisationer består”, siger Mette Bock, der på trods af at den nye arbejdsplads ligger i København vælger at blive boende i Horsens, for som hun siger:

– DR er jo for hele Danmark, derfor er det helt fint, at jeg også tilbringer tid uden for København.

KVINDER SYLTER LIGESTILLINGSARBEJDE

Prorektor Nina Smith, EU-parlamentariker, AU-alumne Britta Thomsen og lektor Vibeke Lehmann Nielsen holdt oplæg, da kvindenetværket frAU holdt stormødet “Kvinder i Akademia – Hva' nu AU?”

Netværket af kvindelige forskere, frAU, der har eksisteret i halvandet år, mangler opbakning fra kvinder – ellers er det i fare for at lukke.

– Der er en reel mulighed for, at vi ikke eksisterer om et halvt år, hvis ikke der kommer flere aktive hænder og melder sig, siger Vibeke Lehmann Nielsen fra netværket Female Researchers at Aarhus University, frAU.

Manglen på kvinder bunder i, at der ikke er prestige eller status forbundet med ligestillingsarbejdet, og at den tid, man bruger på frAU, reelt går fra ens forskning, tilføjer hun.

Aarhus Universitets ledelse erkender, at ligestil-

ling i høj grad er et ledelsesansvar, og at den ikke har gjort tilstrækkeligt.

– Det må vi erkende, men det er der heller ikke andre universiteter her i landet, der har. Der kan gøres meget, og der skal gøres meget. Aarhus Universitet ligger gennemsnitligt i forhold til andre universiteter i Danmark, og i forhold til andre europæiske lande ligger Danmark i bunden. Det er et problem for kvinderne, men også for samfundet, for vi går glip af alt for meget talentmasse, siger prorektor Nina Smith, der selv har forsket i ligestilling og oplevet, at der kan nås stor effekt for få midler inden for ligestilling.

INTERNATIONALE STUDIER I NYT LYS

En undersøgelse af studerendes mobilitet på videregående uddannelser viser, at rejseglæde og det at prøve noget nyt spiller en stor rolle ved valg af et studieophold i udlandet, mens internationale karrieremuligheder betyder mindre. Den viser også, at unges lyst til at læse i udlandet er afhængig af forældrenes uddannelsesniveau. Undersøgelsen indgår i et speciale, skrevet af specialestuderende på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet, Pia Kløjgård Jensen.

Lederen af Internationalt Sekretariat på Aarhus Universitet, Poul Bonde, er glad for undersøgelsen, fordi universitetet nu sort på hvidt kan se forklaringerne på, hvorfor og hvordan de unge bruger et studieophold i udlandet.

I strategioplægget for 2008-2012 lægger ledelsen på Aarhus Universitet an til at løfte internationaliseringen op på et betydeligt højere niveau.

Ifølge oplægget skal alle studerende have mulighed for at indarbejde et internationalt fuldt meritgivende studieophold af et omfang på mindst 30 ECTS-point i deres studium.

FULD BESKÆFTIGELSE BLANDT PH.D.ER PÅ NAT

En ny beskæftigelsesundersøgelse fra Det Naturvidenskabelige Fakultet viser, at der er fuld beskæftigelse for fakultetets ph.d.er. Over halvdelen har job, før de er færdige med uddannelsen, og næsten 95 procent er i arbejde inden for det første halve år.

40 procent kommer i arbejde i det private erhvervsliv, mens halvdelen arbejder som forskere på universiteter i ind- og udland.

I regeringens globaliseringspulje skal 90 procent af de ekstra penge, der er afsat til at styrke ph.d.-området frem til 2010, gå til natur- og sundhedsvidenskaberne.

NYT IDRÆTSHUS

INDVIET

Fredag den 31. august blev Institut for Idræts nye hus på Dalgas Avenue officielt indviet. De nye lokaler, der allerede blev taget i brug i forbindelse med dopingkonferencen "Doping and Public Health" midt i august, skal danne rammen om Institut for Idræt og Aarhus Graduate School of Engineering – civilingeniøruddannelserne – som udbydes i samarbejde med Ingeniørhøjskolen.

De 60 nye studerende, som er startet på idrætsstudiet efter sommerferien, har allerede mærket synergieffekten: Det nye

femetagers hus på Frederiksbjerg tilbyder både topmoderne undervisningslokaler, laboratorie- og studiefaciliteter og en fænomenal beliggenhed tæt på boldbaner, Århus Svømmestadion, Frederiksbjergshallerne og Atletion.

Oven i købet ligger de mange idrætsfaciliteter tæt på skov og strand. I sin indvielsestale afslørede dekan Erik Meineche Schmidt, at det nye hus også skal være hjemsted for det kommende Active Institute, der skal arbejde med projekter og erhvervssamarbejde inden for fysisk aktivitet – herunder idræt.

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

STYRKET INTERNATIONAL PROFIL PÅ JURA

Fremtidens jurister har brug for et vist kendskab til international ret, uanset om de arbejder som advokater med skilsmisssager, erhvervsager, som forskere, dommere eller som fuldmægtige i ministerier og styrelser.

– Aarhus Universitet har som mål at udbyde uddannelser på internationalt højt niveau, og derfor skal vi også tænke mere internationalt på jura. Specielt i et lille land som Danmark kræver både vores handel og samkvem, at vi ser ud i verden, siger professor Morten Midtgaard Fogt fra Juridisk Institut på Aarhus Universitet.

Morten Midtgaard Fogt kalder det et stærkt signal, at der fremover er et krav om et obligatorisk kursusfag på et fremmedsprog på kandidatuddannelsen, og der således ikke kommer jurister ud fra Aarhus Universitet, som ikke behersker et fremmedsprog på juridisk niveau. Samtidig arbejder han sammen med instituttets ledelse på at etablere samarbejder med udenlandske universiteter og øge trafikken mellem Juridisk Institut og juridiske uddannelser i andre lande.

– Man kan sagtens forestille sig, at vi fremover vil udbyde kursusfag sammen med

for eksempel engelske og tyske universiteter med indlagte fælles seminarer, siger Morten Midtgaard Fogt.

Den styrkede internationale profil på Juridisk Institut kan også omhandle flere udenlandske ph.d.-studerende.

Juridisk Institut er en del af Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, og fakultetet satser målrettet på at øge antallet af både danske og udenlandske ph.d.-studerende og har det seneste år oplevet en stor stigning i antallet af ansøgninger til fakultetets forskeruddannelser.

AARHUS UNIVERSITET TÆT PÅ TOP 100 I THES-RANKING

I en ranking over gennemslagskraften af forskningspublikationer placerer det hollandske universitet Leiden Aarhus Universitet som nr. 38 blandt de 100 mest produktive europæiske universiteter. Og i den netop offentliggjorte THES-ranking er AU rykket 12 pladser frem i forhold til sidste år og er dermed nummer 114 blandt verdens i alt ca. 9000 universiteter.

– Med denne og andre rankings er vi bestyrket i, at Aarhus Universitet er på rette vej. I en tid med mange ændringer i universitetsverdenen er det markant, at vi atter stiger 12 pladser, og at vi nu nærmer os top 100, siger rektor Lauritz B. Holm-Nielsen.

Det er fjerde år i træk, at det anerkendte engelske tidsskrift *Times Higher Education Supplement* (THES) rangordner universiteter i hele verden. Listen rummer verdens 200 bedste universiteter og bygger på følgende indikatorer: forskeres og virksomheders vurdering af universiteterne; forholdet mellem antal studerende og antal ansatte; antal citerede

forskningspublikationer pr. ansat samt universitetets tiltrækningskraft blandt udenlandske studerende og udenlandske ansatte.

De andre danske universiteter på listen er Københavns Universitet (nr. 93) og Danmarks Tekniske Universitet (nr. 130). Her er der sket store udsving. DTU er gået 64 pladser frem, mens KU er gået 39 pladser tilbage.

En af årsagerne til de store udsving i forhold til 2006 er, at THES i år har trukket oplysninger om citationer fra en anden tidsskriftdatabase end tidligere, ligesom antallet af forskere ved hver institution udregnes på en ny måde.

LÆS MERE OM THES-RANKING

OG SE DEN FULDE LISTE PÅ:

WWW.TOPUNIVERSITIES.COM

OVERVÆLDENDE START FOR NY

FORSKERSKOLE

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet fik 1100 ansøgninger til de 37 nye stillinger inden for forskellige aspekter af jordbrug og fødevareproduktion, som fakultetet har udbudt for at skyde sin nye forskerskole i gang. Halvdelen af stipendierne vil formentlig gå til udlændinge, vurderer forskningschef Ian Max Møller, som skal lede opbygningen af forskerskolen, og det anser han som en fordel på flere måder.

– Den forskning, som de ph.d.-studerende udfører under ph.d.-studiet i Danmark, kommer umiddelbart virksomheder og samfund til gode. Når ph.d.-erne er færdiguddannede, vil nogle af dem blive ansat i danske internationalt orienterede virksomheder, som ofte betragter det som en fordel at have ansatte med forskellig baggrund. I andre tilfælde vil de

studerende rejse hjem og blive fantastiske ambassadører for Danmark, fortæller Ian Max Møller.

Det er planen, at den fuldtudbyggede forskerskole på Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet skal have 200 ph.d.-studerende, når ph.d.-programmet er fuldt

udbygget om tre år. Forskerskolen vil tilbyde ph.d.-uddannelser inden for fakultetets hovedområder såsom bioteknologi, jordbrugsteknik, planteproduktion, husdyrbrug, ernæring og fødevarekvalitet. Desuden vil skolen tilbyde mere grundlæggende uddannelser

DJF går efter at optage 200 ph.d.-studerende i løbet af tre år.

FOTO: JESPER RAIS/AU-FOTO

KÆMPE BOGGAVE TIL GYMNASIEELEVER

200 undervisningsinstitutioner har lige fået en tidlig julegave af Aarhus Universitet og Aarhus Universitetsforlag. Det er 38.000 eksemplarer af bogen *Mennesket – Den genetiske arv*, der netop er blevet delt ud til lærere og afgangselever på gymnasiale uddannelser.

Med boggaven ønsker universitetet og forlaget at styrke forbindelsen mellem de gymnasiale uddannelser og forskningens frontlinje. Projektet er sponsoreret af Tuborg-fondet og Politikenfonden samt Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og Det Naturvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet.

Det er anden gang, universitetet og universitetsforlaget uddeler en så omfattende boggave. Sidste år modtog samtlige 3.g-matematikere i Danmark et eksemplar af bogen *Tid – Den relative virkelighed* af forskningslektor Ulrik Uggerhøj.

NY VIDEN OG GAMLE VENNER

Den årlige gensynsdag for alumner fra Handelshøjskolen, Aarhus Universitet gav deltagerne stof til eftertanke om blandt andet udviklingen i det danske erhvervsliv.

Handelshøjskolen opbygger i disse år et alumnenetværk, ASB Alumni, for blandt andet at styrke bevidstheden om skolen hos tidligere studerende. Derfor blev der fredag den 28. september for

andet år i træk afholdt en gensynsdag – en dag, hvor Handelshøjskolen bød på et både fagligt og socialt arrangement.

Siden sidste års gensynsdag er Handelshøjskolen som bekendt fusioneret med Aarhus Universitet, og det blev markeret med en åbningstale af rektor Lauritz B. Holm-Nielsen.

Temaet var “Det ansvarlige erhvervsliv – paradokser, ideer og trends”, og det

var et emne, som rektor med sin fortid i Verdensbanken kunne give flere indspark til. I sin tale brugte han bl.a. det spanske begreb “el mundo es un panuelo” – frit oversat til “det er en lille verden” – til at anskueliggøre, at der er meget få universiteter i verden, der fremstår som virkelige kraftcentre, og dem skal Aarhus Universitet være en del af. Rektor fremhævede også, at det er vigtigt med et godt samarbejde på tværs af hele universitetet for at skabe det mest optimale miljø for både studerende og forskere.

Programmet bød også på taler af professor Steen Hildebrandt og lektor Nils Villemoes samt faglige workshops. Her kunne deltagerne blive klogere på for eksempel erhvervslivets ansvarlighed over for ulandene. Dagen igennem vendte oplægsholdere og undervisere tilbage til rektors metafor om “en lille verden” og lagde den til grund for dagens debatter, og det gav ifølge flere deltagere stof til eftertanke og inspiration til hverdagen ude i erhvervslivet.

Gensynsdagen blev rundet af med cocktails, middag og fest på skolen, hvor deltagerne mødte gamle studiekammerater og måske blev klogere på kollegerne.

– Jeg har pludselig fundet ud af, at flere af dem, jeg ser hver dag ude på Arla, også har gået heroppe – det er da sjovt, lød det for eksempel fra alumne Steen Jacobsen.

VIDENSKABSHISTORIKERE FÅR FORMIDLINGSPRIS

Fire Århusforskere blev på årets BogForum i november hædret med en pris for fremragende forskningsformidling. Det er forfatterne bag det videnskabshistoriske pionerarbejde *Dansk Naturvidenskabs Historie*, som har modtaget årets H.O. Lange-Pris, fordi de har formået for første gang at formidle hele dansk naturvidenskabs historie til både almindeligt interesserede og til fagfolk og dermed placere naturvidenskaben på det historiske Danmarkskort.

Forfatterne professor Helge Kragh, lektor emeritus Henry

Nielsen, adjunkt Kristian Hvidtfelt Nielsen, alle fra Steno Instituttet, samt lektor Peter C. Kjærgaard fra Institut for Filosofi og Idéhistorie fik prisen på 50.000 kr. overrakt af undervisningsminister Bertel Haarder. Det er fjerde år i træk, denne pris går til forskere fra Århus.

Aarhus Universitet var i øvrigt rigtig godt repræsenteret på BogForum – særligt Institut for Filosofi og Idéhistorie – bl.a. med lektor, dr.phil. Steen Brock, der har redigeret bogen *Elite-sportens Virkelighed*.

ÅRHUS PÅ FORSIDEN AF NATURE

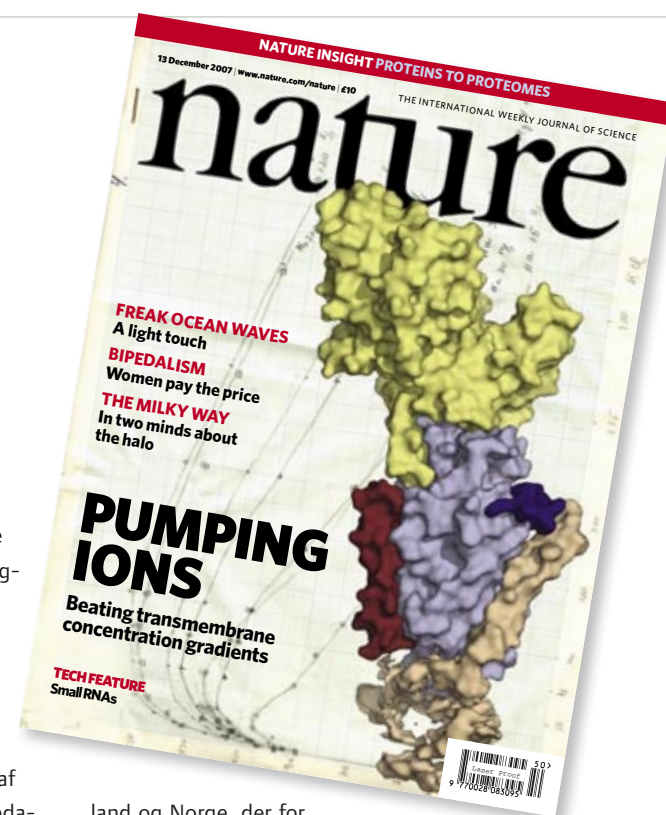
Tre forskergrupper fra Aarhus Universitet ryddede midt i december forsiden af tidsskriftet *Nature*.

I spidsen for de tre grupper står professor Poul Nissen, der leder grundforskningscentret PUMPKIN.

Som de første i verden er det lykkedes forskerne at afsløre, hvordan cellernes ionpumper ser ud og fungerer. Ionpumper opretholder essentielle forskelle i cellernes indre og ydre miljø og giver energi til alle signalerings- og transportprocesser i kroppen såsom nerveimpulser og nyrenes udskillelse af salt. Resultaterne kan bl.a. bruges til udvikling af helt nye typer medicin og teknologi. Med de tre publiceringer i samme nummer af *Nature* har Poul Nissen opnået noget, ingen anden i verden mindes at have opnået før. Også postdoc Preben Morth fra samme laboratorium optræder på alle tre artikler.

– Artiklerne er resultatet af flere års samarbejde. Samtidig er det frugten af en særlig indsats i Danmark på dette område gennem årtier. Vi har så at sige fat i noget af arvesølvet af dansk forskning, siger Poul Nissen med henvisning til, at forskningen ligger i forlængelse af Århus-forskeren Jens Chr. Skous opdagelsen af natrium-kalium pumpen i 1957. Den indbragte ham i 1997 nobelprisen.

NY VIDEN OM KONTINENTALDRIFTEN
I samme nummer af *Nature* påviser to Århus-forskere ny fundamental viden om drivkræfterne bag kontinentaldriften i en artikel om dannelsen af Nordatlanten. Palæontolog Erik Thomsen og geofysikerne Søren Bom Nielsen har sammen med en hollandsk kollega vist, at kontinenternes adskillelse mellem Grøn-

land og Norge, der for 62 millioner år siden lå klods op ad hinanden, begyndte med en pludselig, voldsom forskydning af kontinenterne, der blev udløst af stærke spændinger fra en tidligere forskydning, som var “lagret” i jordens yderste stive skal. Hidtil har man troet, at Nordatlantens dannelse blev skubbet i gang af en stor boble varmt materiale som steg op fra jordens dybere indre.

LÆS MERE WWW.AU.DK/AUGUSTUS

SUCCES FØRTE TIL SERIE

Da Aarhus Universitet sidste år begavede Renæssanceåret med 2,5 kg-værket *Renæssancens Verden*, lå det ikke i kortene, at lignende lærde murstensværker skulle følge efter.

Flotte anmeldelser og overraskende gode salgstal ledte dog hurtigt tankerne ad andre baner, og en enkeltudgivelse har nu formeret sig til en hel serie om ideer, videnskab, historie, kunst og meget, meget mere i Danmark fra middelalder til moderne tider. Og rigtig

mange forskere fra Aarhus Universitet vil mere end gerne give deres bidrag.

Oplysningens Verden er andet opus i serien, som næste år følges op med *Romantikkens Verden*, og i 2009 udkommer så bogen om moderniteten.

Renæssancens Verden har solgt usædvanlig godt i Samlerens Bogklub, som netop har fået tredje levering af bogen fra Aarhus Universitetsforlag. Dermed nærmer salget sig knap 4000 eksemplarer.

Alumnerne havde mulighed for at lære mere om fordelene ved at være aktiv alumne på ASB. Alumnenetværket giver blandt andet mulighed for at udveksle viden gennem fællesskabet, bruge bibliotekets omfangsrige e-bibliotek og blive mentor for nuværende studerende.

TAVLEFUNDAMENTALIST ELLER POWERPOINT-PARAT?

Gab, gab. En studerende tager sig en blunder, andre er mere optagede af hinanden end af forelæsningsen, mens de sædvanlige dydsmønstre sidder på forreste række og lytter opmærksomt. Der er ikke meget, der har ændret sig siden midten af det 14. århundrede, hvor Laurentius de Voltolina malede dette billede af en forelæsning.

De fleste har oplevet det: En person går i gang med sit foredrag. PowerPoint-slides med al for megen tekst bliver kastet op på et lærred, og foredragsholderen læser minutøst det op, tilhørerne selv kan læse – på lærredet og på de fotokopierede slides, som naturligvis er blevet udleveret inden foredraget. For god ordens skyld nævner foredragsholderen, at det hele såmænd kan downloades på www – hvis man nu ikke er til stede, falder i søvn eller bare glemmer sine handouts.

– Det er jo totalt passiviserende. Det forhindrer spontanitet, sidespring og nye indfald. Forelæseren behøver ikke at

tænke, mens han taler, og de studerende behøver ikke høre efter. Så kunne man lige så godt helt afskaffe det levende ord, forelæsningsen, og lægge det hele ud som død skrift på nettet, siger lektor Hans Hauge fra Afdeling for Engelsk.

Det er de færreste undervisere, der udtrykker sig så kategorisk mod brugen af PowerPoint (PPT) i undervisningen.

– Jeg bruger både tavle, PPT og overheadprojektor i undervisningen. Tavle og kridt er især velegnet til i fællesskab med de studerende at udlede argumentationskæder. Tavleundervisning nedsætter tempoet i undervisningen, så

det giver mere rum for de studerende til at tænke med, når stoffet bliver fremlagt, siger lektor Kirsten Marie Bovbjerg fra Danmarks Pædagogiske Universitets-skole ved Aarhus Universitet.

Professor i nationaløkonomi Philipp J.H. Schröder fra Handelshøjskolen, Aarhus Universitet siger, at han i flere år forsvor at bruge PPT, fordi han selv havde oplevet mange elendige PPT-foredrag. Men i dag benytter han alligevel mediet.

LÆS RESTEN AF TEMAET PÅ ADRESSEN:
WWW.AU.DK/CAMPUS/AVIS/2007/CAMPUS-NR-19.PDF

VERDENS STØRSTE BIOGASFORSØGSANLÆG INDVIET I FOULUM

Tirsdag den 30. oktober kunne Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) indvie verdens største biogASForsøgsanlæg ved Forskningscenter Foulum. Det nye anlæg, der er finansieret af Fødevareministeriet, skal forbedre udnyttelsen af biogas og forbedre produktionens effekt på miljø og klima.

Godt 200 interesserede var mødt op, herunder sammenslutningen af biogasproducenter i Danmark, og de kunne se formand for DJF's rådgivende udvalg Martin Merrill og regionsformand Bent Hansen åbne for biogashanerne på Forskningscenter Foulum.

Biogas kan i Danmark baseres på husdyrgødning og affaldsstoffer, men også biomasse fra naturområder, f.eks. engarealer, kan anvendes.

I modsætning til andre former for CO₂-neutral energi behøver biogasproduktionen således ikke at reducere produktionen af fødevarer, og når husdyrgødning behandles i et biogasanlæg, reduceres udvaskningen af næringsstoffer til vandmiljøet og

lugtgenerne ved den efterfølgende udbringning på markerne.

I de eksisterende biogasanlæg er omsætningen af det organiske stof fra eksempelvis husdyrgødning og halm kun ca. 50-60 procent af det teoretisk mulige.

– Forskning og afprøvning ved DJF's nye biogasanlæg skal bidrage til gøre fremtidens biogasanlæg mere effektive og stabile. Vi skal meget gerne opnå en forbedret økonomi og en større samlet miljøgevinst end den, man fik med de første generationer af biogasanlæg, siger driftschef Gunnar Mikkelsen, der står for den daglige drift af anlægget.

Region Midtjylland har afsat 50 mio. kr. i 2007-2008 for at fastholde og udbygge regionens erhvervsmæssige styrkeposition på energi- og miljøområdet, og det er målet at øge produktionen og forbedre udnyttelsen af vedvarende energi, herunder biogas.

FOTO: CLAUD HAGENSEN

Regionsformand Bent Hansen og formand for DIF's rådgivende udvalg Martin Merrill åbnede for biogashanerne på Forskningscenter Foulum.

PIGERNE HAR AMBITIONER

Mens indvandrerkvinder er markant underrepræsenterede på det danske arbejdsmarked, har deres døtre til gengæld fået solidt fodfæste, konkluderer en ny undersøgelse, som LO offentliggjorde i oktober.

– Sjovt nok er det netop det gammeldags familiemønster, der har bragt de kvindelige efterkommere i den gunstigere situation i forhold til drengene. For de har ikke haft de samme frihedsgrader som drengene, men derfor også alle muligheder for at passe deres uddannelse, siger integrationskonsulent Manu Sareen som reaktion på undersøgelsen.

LÆS HELE TEMAET PÅ WWW.AU.DK/CAMPUS/AVIS/2007/CAMPUS-NR-17.PDF SIDE 8 OG 9

Den sociale del af studiet er en mindst lige så stor udfordring som den faglige for 23-årige Anna Karapatian og 22-årige Zeinab Shaker, der begge som teenagere er flygtet til Danmark med deres familier og i dag læser henholdsvis russisk og statskundskab på Aarhus Universitet.

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

Bioenergi - redning eller katastrofe

Uffe Jørgensen
Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, AU

Små biologiske rensningsanlæg med stor effekt

Jacob Peter Jacobsen
Orbicon

Nyt klima - nye afgrøder

Jørgen E. Olesen
Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, AU

De nye landdistriksordninger

Arent Josefsen
Direktoratet for Fødevarerhverv

Vælg dyrkningsmetoder, der gavner kvælstof-forsyningen

Elly Møller Hansen
Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, AU

Klimaændringernes betydning for vandmiljøet

Brian Kronvang
Danmarks Miljøundersøgelser, AU

Velkommen til Nordens største plantekongres den 8.-9. januar 2008 i Herning Kongrescenter

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

Kunne parkkollegierne omdannes til attraktive ældreboliger? Medlemmerne af seniorforeningen Nestor er i tvivl. "Udsigten må være fantastisk øverst oppe, men det ville vist kræve en elevator og en større ombygning," mener tidligere sekretariatsleder på Sundhedsvidenskab Birte Poulsen (i midten). "Ja, og en sliske, så man hurtigt kan komme ud i tilfælde af brand," supplerer den tidligere direktør for Studenterhusfonden, Birger Kaiser (yderst til højre).

ÆLDREBOLIGER INDTAGER CAMPUS

Pensionister i USA og Australien står i kø for at sikre sig en af de ældreboliger, som flere universiteter er begyndt at bygge på campus. De ældre går til undervisning, køber sæsonkort til universitetsfodboldholdets hjemmekampe, pub-crawler og møder ungdommen.

Og så skæpper de gevaldigt i universiteternes slunkne kassebeholdninger. Hvorfor flytte til Florida og dovne dagen væk på en strand med udsigt til endeløse rækker af slapt kød med baseballkasketter i Stars and Stripes-liggestole, når man kan bo på universitetet og holde ånden frisk ved at gå til undervisning og kødet stramt i universitetets fitnesscenter?

Flere og flere ældre amerikanere vælger at henlægge alderdommen til de ældreboliger, som 95 universiteter i USA enten har opført eller planlægger at

opføre i nær fremtid. De fleste gør det, fordi der er penge at hente hos de ældre.

For eksempel Lasell College uden for Boston. Her koster en lejlighed i det ny-opførte 40 millioner dollar boligkompleks Lasell Village i gennemsnit 650.000 dollars. Dertil kommer ca. 4000 dollars om måneden til studieafgift, medicinske og sundhedsfaciliteter samt måltider. Men ældre medborgere står alligevel i kø for at komme ind. Der er 90 på venteliste.

I Australien har firmaet The St. Ives Group blandt andet specialiseret sig i at bygge ældreboliger på australske universiteter. Som i USA er det den ældre og velhavende del af baby boomer-generationen, der er født efter anden verdenskrig, som er målgruppen.

– Pensionister i dag vil ikke leve som kirkerotter og efterlade alt til børnene.

Hvis man bor på universitetet, har man adgang til en masse sociale, uddannelsesmæssige og kulturelle faciliteter, siger direktøren for det australske firma i et interview til avisen *Sunday Times*.

Formanden for seniorforeningen Nestor, tidligere dekan på Naturvidenskab, Karl Pedersen, tror ikke rigtigt på ideen om at bygge ældreboliger i Universitetsparken.

– Sådan nogle boliger ville blive alt for dyre, mener han og tilføjer:

– Folk i USA har en anden holdning til deres gamle universitet, end vi har i Danmark. Men frem for alt er der i USA en langt større betalingsevne og -vilighed. Jeg tror ikke, der er ret mange tidligere universitetsansatte, der ville have råd til den slags boliger. Så skulle pensionen i hvert fald sættes op.

HJEM PÅ FLERE MÅDER

Da professor Lars Qvortrup blev præsenteret som Danmarks Pædagogiske Universitetsskoles nye dekan, tøvede han ikke med at kalde den kommende udfordring for sit "drømmejob" og han ved, hvad han gerne vil satse på, når han 1. januar sætter sig i dekanstolen på DPU.

– For det første skal DPU bidrage til at udvikle universitetspædagogikken. Det er fantastisk vigtigt, ikke mindst i disse masseuniversitetstider. Den anden hovedoverskrift handler om den danske læreruddannelse. Jeg vil gøre et stort nummer ud af at bakke op om den læreruddannelse, Aarhus Universitet har ansøgt om at udbyde – ikke fordi vi skal have vores egen læreruddannelse, men fordi læreruddannelsen trænger til at blive styrket. Jeg opfatter det som et udspil til samarbejde mellem institutionerne, og det er et godt udspil. Det er oplagt at inddrage de forskellige fakulteter på universitetet og styrke fag-fagligheden. DPU skal så levere pædagogisk forskning og pædagogik, siger han, inden han

begejstret går videre til det tredje punkt på sin liste.

– DPU skal være en "school of education" i verdensklasse. DPU er allerede i dag et af Europas største pædagogiske fakulteter, og det skal selvfølgelig ikke bare være størst, men også være et af de bedste i verden. DPU er allerede godt på vej, men vi kan gøre det endnu bedre og gøre os mere synlige globalt og udbygge vores netværk. DPU's pædagogiske forskning er – og skal blive ved med at være – i verdensklasse, og vi skal udnytte, at pædagogiske løsninger er blevet en eksportvare, siger den kommende DPU-dekan.

Fra 1. januar skal Lars Qvortrup være dekan på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, som er centrum for de forskningsområder, som han de seneste 10 år har beskæftiget sig med.

KOLLEGIAL SUPERVISION BREDER SIG

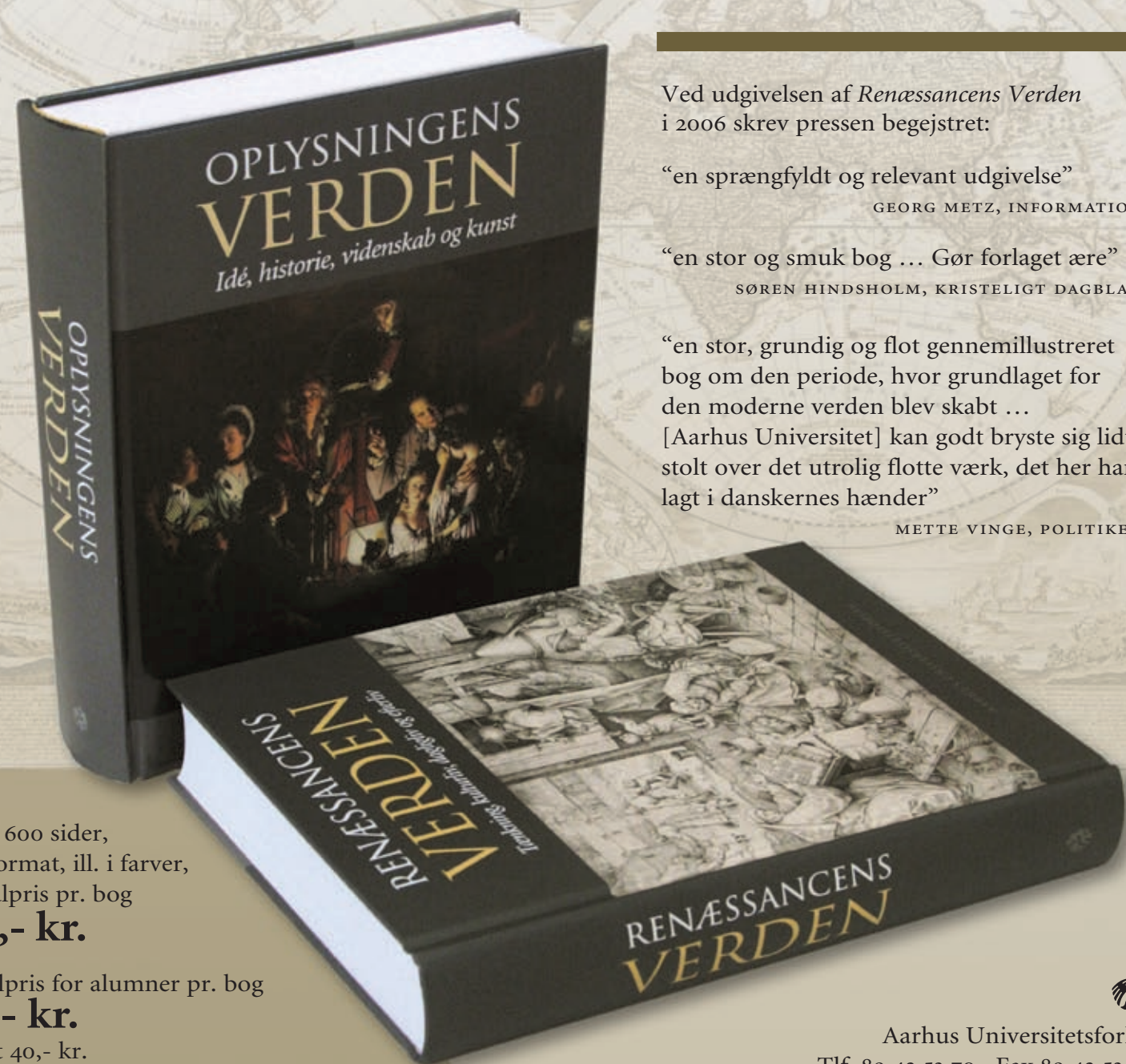
Intet andet sted i Danmark er kollegial supervision blevet gennemført så konsekvent og systematisk som på Det Humanistiske og Det Teologiske Fakultet på Aarhus Universitet. Center for Undervisningsudvikling, Det Humanistiske Fakultet, introducerede kollegial supervision som metode til udvikling af undervisningen for to år siden, og de første undervisere, der har prøvet kræfter med den kollegiale sparring, er begejstrede for metoden og har følt, at det forbedrede deres undervisning. Ledelsen på Det Humanistiske Fakultet har derfor valgt at gøre kollegial supervision obligatorisk for alle faste undervisere på fakultetet.

– Alle underviserne skal i løbet af en årække igennem et forløb med kollegial supervision. Det gode ved metoden er, at den er meget fleksibel. Det er op til den enkelte underviser at udpege, hvad vedkommende gerne vil have sparring på. Det kan lige så godt være et foredrag eller vejledning, som det kan være undervisning. Fordelen ved metoden er, at den observerede får kollegers øjne og ører på en konkret situation, så den flytter på folks adfærd, altså i vores forløb på undervisningen, mens den står på, i modsætning til for eksempel et kursus, hvor man bagefter skal hjem og finde ud af, hvordan det, man lærer, kan implementeres på ens undervisning, siger professor Hanne Leth Andersen, der leder Center for Undervisningsudvikling.

ARKIVFOTO: DPU

Nu udkommer OPLYSNINGENS VERDEN

25 % rabat til alumner fra Aarhus Universitet

Ved udgivelsen af *Renæssancens Verden* i 2006 skrev pressen begejstret:

“en sprængfyldt og relevant udgivelse”

GEORG METZ, INFORMATION

“en stor og smuk bog ... Gør forlaget ære”

SØREN HINDSHOLM, KRISTELIGT DAGBLAD

“en stor, grundig og flot gennemillustreret bog om den periode, hvor grundlaget for den moderne verden blev skabt ...

[Aarhus Universitet] kan godt bryste sig lidt stolt over det utrolig flotte værk, det her har lagt i danskernes hænder”

METTE VINGE, POLITIKEN

550 og 600 sider,
stort format, ill. i farver,
normalpris pr. bog
498,- kr.

Specialpris for alumner pr. bog
375,- kr.

+ fragt 40,- kr.

fri levering ved bestilling af begge bøger.

Fax eller send denne kupon til forlaget

Navn .....

Adresse .....

Postnr./By .....

Jeg bestiller ☐ stk. *Renæssancens Verden*

Jeg bestiller ☐ stk. *Oplysningens Verden*

Aarhus Universitetsforlag
Tlf. 89 42 53 70 • Fax 89 42 53 80
unipress@au.dk • www.unipress.dk

Lars Frølund (t.v.) og Jan Laursen
står bag Aarhus Universitets nye
forskningsbaserede vidensservice
til erhvervslivet i Danmark

OutReach

– AARHUS UNIVERSITET RÆKKER UD EFTER ERHVERVSLIVET

Aarhus University OutReach vil være spydspids for forskningsbaseret vidensservice til erhvervslivet i Danmark, og de første tilbagemeldinger fra brugerne er meget positive.

Aarhus Universitet har gennem samarbejdet OutReach taget det første spæde skridt til at etablere et brohoved i det danske erhvervsliv, hvor man tilbyder forskningsbaseret efter- og videreuddannelse, forsknings-samarbejde og virksomhedsrådgivning.

IKKE EN HYLDEVARE

Brobyggerne til det nye initiativ er projektleder for Aarhus University Outreach Lars Frølund, Det Humanistiske Fakultet, og viceuddannelseschef på Handels- og Ingeniørhøjskolen, Aarhus Universitet (AU-HIH) Jan Laursen.

– OutReach er en specialitet inden for det humanistiske og samfundsvidenskabelige område. Det er en helt ny måde at bygge bro mellem universitetet og erhvervslivet på, siger projektleder Lars Frølund. Han er ikke bange for at tage konkurrencen op med de mange konsulentvirksomheder, der i dag udbyder kurser til medarbejdere og ledere.

– En af vores store styrker er, at vi ikke kun udbyder kurser til medarbejderne, men at vi kan kombinere dette tilbud med forskningsbaseret rådgivning og et egentligt forskningssamarbejde, siger Lars Frølund.

– Vi favner dybere og bredere end den rådgivning, som man normalt kan finde på en ”hylde”, siger Jan Laursen, som dog understreger, at god rådgivning sagtens kan være en hyldevare.

VIDENCYKLUS

De to brobyggere fra Aarhus Universitet lægger vægt på, at det netop er spidskompetencer inden for samfundsvidenskab og humaniora, de kan tilbyde, og så har de erstattet begrebet vidensspredning med videncyklus.

– Vores tilbud er forretningskritisk over for virksomheden og forskningskritisk over for forskeren og universitetet. Vi deler ikke bare viden ud uden at få

noget igen. For os handler det ikke om vidensspredning, men om at etablere en videncyklus. Universitetets videninvestering skal komme tilbage og indgå i forskningen, siger Jan Laursen.

– I dag er der meget stor efterspørgsel efter forskningsbaseret viden, fordi viden i større og større grad er blevet et konkurrenceparameter. Man kan simpelt hen få et konkurrencemæssigt forspring ved at have adgang til forskningsbaseret viden, siger Lars Frølund.

Det er dog ikke kun viden, ekspertise og kompetencer, der afgør, om et samarbejde eller kursusforløb bliver en succes. Det handler også om at finde den eller de forskere, der matcher virksomheden bedst.

– Det lyder banalt, men det er det absolut ikke, siger Jan Laursen, der med afsæt i AU-HIH har mange års erfaring med rådgivning, kurser og konsulentopgaver for erhvervslivet og

dermed et godt kendskab til den kommunikation, der skal bane vejen for samarbejdet.

POSITIVE TILBAGEMELDINGER

Aarhus University OutReach har netop afholdt det første kursus, ”Kommunikation, autoritet og værdier i ledelse”, for medarbejdere fra Siemens, Danske Bank og Århus Kommune, og her er der kun positive tilbagemeldinger til universitetets kursustilbud.

– Vi fandt, at OutReach var et interessant alternativ til f.eks. et forløb på Copenhagen Business School eller i et privat firma. Forskerne fra Aarhus Universitet kigger med andre briller på emnerne, siger HR-specialist Kim Bilbo fra Danske Bank, der indtil videre har haft 10 ledere på kursus.

– Vores eneste betænkelighed var, om Aarhus Universitetet nu også mestrerede pædagogikken, men det har kun været en positiv oplevelse. Dog er OutReach-kurserne mere krævende end det, vi er vant til – men det er jo netop det, vi har efterspurgt, siger HR-manager Ole Højgaard fra Siemens.

Både i Siemens og Danske Bank er man enig om, at kurserne først og fremmest henvender sig til erfarne ledere eller medarbejdere, der har gennemgået flere lederkurser. Men begge steder udtrykker man ønske om at fortsætte samarbejdet og eventuelt gøre OutReach til et fast element i virksomhedernes lederuddannelser.

– Samarbejdet gennem OutReach gør det muligt for os at trække på kapaciteter og viden fra forskning på en anden og mere lettilgængelig måde end den, vi opnår ved direkte forskningssamarbejde. Vi har rent faktisk søgt efter undervisningskraft fra universiteterne, fortæller Ole Højgaard fra Siemens.

AMBASSADØRER I VIRKSOMHEDERNE

Men videncyklus med det private og offentlige erhvervsliv er ikke det eneste udbytte af OutReach. De ledere og beslutningstagere, som deltager i kurserne, bliver automatisk en slags ambassadører for universitetet. Kurserne bliver en øjenåbner over for de kompetencer, som f.eks. en retoriker eller en videnskabs-teoretiker besidder, og kan på den måde

være med til at bane vejen for f.eks. flere humanister i erhvervslivet.

– Og man kunne sagtens forestille sig den positive sidegevinst, at flere af de små og mellemstore virksomheder i Danmark efter et kursusforløb eller anden form for samarbejde med OutReach begynder at ansætte nogle flere akademikere, siger de to brobyggere.

LÆS MERE PÅ WWW.OUTREACH.AU.DK

OUTREACH KAN KONTAKTES PÅ TLF. 89 42 69 22

HISTORIEN BAG AU OUTREACH

I 2006 VALGTE DET HUMANISTISKE FAKULTET AT GØRE HUMANISTISK KURSUSVIRKSOMHED TIL ET STRATEGISK SATSNINGSOMRÅDE, IDET ET PILOTPROJEKT PÅ KORT TID BÅDE HAVDE AFHOLDT SKRÆDDERSYDEDE KURSUSFORLØB MED SUCCES OG HAVDE SKABT MANGE NYE KONTAKTER TIL ERHVERVSLIV OG ERHVERVSORGANISATIONER. PROJEKTET BLEV ETABLERET I 2005 Gennem et SAMARBEJDE MELLEM DET HUMANISTISKE FAKULTET OG KONSULENTVIRKSOMHEDEN PLUSS LEADERSHIP A/S. PILOTPROJEKTET BLEV STØTTET AF ÅRHUS AMTS REGIONALE UDVIKLINGSPULJE. I 2007 BLEV AARHUS UNIVERSITY OUTREACH SKABT Gennem et SAMARBEJDE MELLEM INSTITIUT FOR FILOSOFI- OG IDEHISTORIE-OUTREACH, HANDELS- OG INGENIØRHØJSKOLEN I HERNING (AU-HIH) OG HUMANISTISK KURSUSVIRKSOMHED.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

ALT HAR EN LYDSIDE

FOTO: SØREN KJELDGAARD / AU-FOTO

MUSIKVIDENSKAB FYLDER RUNDT

I ÅR KAN MUSIKVIDENSKAB VED AARHUS UNIVERSITET FEJRE SIT 60-ÅRS-JUBILÆUM.

DEN RUNDE FØDSELSDAG BLIVER OGSÅ FEJRET I DETTE NUMMER AF AU-GUSTUS, HVOR VI SÆTTER FOKUS PÅ MUSIKKEN OG DENS BETYDNING – I HVERDAGEN OG I FORSKNINGEN.

MUSIKVIDENSKAB HØRER UNDER DE ÆSTETISKE FAG PÅ HUMANIORA OG HOLDER TIL I DEN GAMLE KASERNE PÅ LANGE LANDSGADE I ÅRHUS.

HVERT ÅR OPTAGER STUDIET 60 STUDERENDE EFTER EN OPTAGELSESPRØVE, SOM BLANDT ANDET TESTER DE STUDERENDES EVNER I KLAVERSPI, SANG OG VIDEN OM NODER.

DU KAN LÆSE MERE OM MUSIKVIDENSKAB OG OPTAGELSESPRØVEN PÅ WWW.MUSIKVIDENSKAB.AU.DK

Musikvidenskab på Aarhus Universitet lærer ikke blot de studerende at lægge lydspor på vores verden, men også at analysere og undervise i den musik, vi omgiver os med. Pia Rasmussen er fagleder for et studium, hvor de studerende langt hen ad vejen selv kan være med til at definere deres egne jobmuligheder.

Lagde du mærke til, hvordan *Krøniken* brugte musik til at signalere, hver gang tidsperioden skiftede? Eller hvordan partierne valgte musik, der passede med deres budskaber i præsentationsfilmene i valgkampen? Og har du tænkt over, hvorfor bestemte kunstnere altid bliver lanceret af pladeselskaberne op til jul?

– Vores samfund har aldrig været så domineret af musik, som det er nu. Alt har efterhånden sin egen lydside. Når du går ind i en butik, når du surfer på nettet, og selv når du ser nyhederne, møder du et lydspor, som er redigeret med langt større omtanke, end de fleste er klar over.

Pia Rasmussen er studielektor ved Musikvidenskab på Aarhus Universitet, som netop har fejret, at det er 60 år siden, de første studerende indskrev sig. Og siden dengang i 1947 er de studerendes muligheder bare blevet flere og flere.

VÆLG SELV, HVAD DU VIL VÆRE VED MUSIKKEN

– I 47 og mange år frem lå fokus strengt på den klassiske musik, og når det gik vildt for sig, blev der sneget en enkelt jazz-analyse ind. I halvfjerdsernes ungdomsoprør blev også Musikvidenskab langt mere åbent, og alle de nye stilarter,

med den rytmiske musik i spidsen, blev inddraget i undervisningen. I dag er processen gået endnu videre. Den klassiske nodelære blandes med musik til film og tv, industrielle lyde og sampling og analyser af hverdagens lydbilleder. Genrerne er nærmest uendelige, forklarer Pia Rasmussen.

Og det er ikke bare stilarterne, de studerende har mulighed for at blande. Selvfølgelig kan også mikses.

For den enkelte studerende kan stadig, som i 47, vælge at rette sin uddannelse mod den traditionelle underviserrolle i f.eks. gymnasiet, men kan også tone studierne, så de peger imod en fremtidig karriere som alt fra pladeselskabsdirektør til musiksoftware-udvikler eller informationsmedarbejder.

– Vi giver i høj grad de studerende mulighed for at sammensætte studiet efter interesse. Outputtet af en musikuddannelse er meget bredere, end det har været nogensinde før, især hvis man stiler mod noget andet end det traditionelle underviserrum, forklarer Pia Rasmussen.

HJÆLP TIL FREMTIDEN

Den individuelle sammensætning sker både ved hjælp af toninger inden for Musikvidenskabs egne uddannelser og

FOTO: SØREN KJELDGAARD / AU-FOTO

– Vi giver i høj grad de studerende mulighed for at sammensætte studiet efter interesse. Outputtet af en musikuddannelse er meget bredere, end det har været nogensinde før, især hvis man stiler mod noget andet end det traditionelle underviserrum, forklarer studielektor ved Musikvidenskab på Aarhus Universitet Pia Rasmussen.

ved et omfattende samarbejde med studier overalt på Aarhus Universitet – fra Erhvervsøkonomi til Informations- og Medievidenskab.

– Hvis du er interesseret i et job i pladebranchen, er det måske en god ide at få noget konkret viden om, hvordan musik-business drives, men hvis du hellere vil lave lyd til computerspil, er det en helt anden retning, du skal lære i. Vi får både mange studerende fra andre fag og sender selv mange af sted, og det synes vi absolut er et plus, fordi det betyder, at de studerende frit kan søge deres drømmekompetencer, forklarer Pia Rasmussen.

Men de mange valg gør det også nødvendigt at hjælpe de studerende med at finde vej i junglen af toningsmuligheder. Når der er frit valg på alle hylder, bliver

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

det svært at afgøre, hvor fremtiden ligger. Det skal mentorer, alumnenetværk og rigeligt med vejledning hjælpe med at finde ud af.

– For de studerende kan det føles overvældende, at man selv skal skabe sine egne kompetencer og derefter sælge det til en arbejdsgiver og bevise, at den fagtoning, man har valgt, er den rigtige. Derfor prøver vi at vise, hvilke stier andre tidligere har trådt, og på bedste vis hjælpe de studerende med at træde deres egne, forklarer Pia Rasmussen.

CON AMORE-FORHOLD TIL MUSIKKEN

Pia Rasmussen understreger, at selvom mulighederne ved Musikvidenskab bliver bredere og bredere, skal man ikke vælge studiet for pengenes skyld.

– Der er ikke så meget ”lige vej” over Musikvidenskab. Læser du medicin eller jura, ved du, hvad du bliver til, når du møder op første dag. Sådan er det ikke hos os. Mange af vores studerende har et con amore-forhold til musikken, enten som udøver eller teoretiker og analytiker, og det er deres grund til i det hele taget at begynde at læse musik.

Netop kærligheden til musikken mener Pia Rasmussen giver et særligt studiemiljø, mener Pia Rasmussen.

– De studerende har en helt vild energi. De laver melodigrandprix, bands og operakor og giver i det hele taget studiet et meget rigt socialt liv på grund af deres engagement.

MEST TEORI – MEN PRAKSIS GIVER VIGTIGE KOMPETENCER

Musikvidenskab bliver tit sammenlignet – og forvekslet – med Musikkonservatoriet. Og det er helt naturligt, siger Pia Rasmussen. Selv hendes egen familie forveksler en gang imellem de to steder, selvom hun har arbejdet på Musikvidenskab i Århus i 12 år – og været uddannet fra Musikvidenskab i København i over 30.

– Hvis man skal sige det meget firkantet, uddanner konservatoriet musikere, mens vi uddanner formidlere og teoretikere. Deres studerende har langt mere praktisk musikundervisning og har f.eks. også et hovedinstrument. Vi stiller godt nok krav om, at vores studerende kan spille grundlæggende klaver og har en funktionel stemme, men det vigtigste på studiet er at lære at pille musikken og lydbillederne fra hinanden og analysere dem.

Pia Rasmussen forklarer, at Musikvidenskab anstrenger sig for at forklare nye studerende om den teoretiske hovedvægt i studiet, men understreger samtidig, at den musiske praksis er en vigtig del af studiets indhold og liv.

– Selvom vi har det teoretiske fokus, har vi altid lagt praktiske og musiske elementer som korledelse og sammenspil ind i undervisningen, dels fordi de studerende skal bruge det, hvis de skal undervise eller lede musikgrupper, og dels fordi det giver nogle kompetencer, som de kan bruge, ligegyldigt hvordan de vælger at beskæftige sig med musikken.

”SOUNDSCAPING” AF BYERNE

Ifølge Pia Rasmussen breder Musikvidenskab sig hele tiden som fag, indleder nye samarbejder og opdyrker nye felter. Selv underviser hun blandt andet i film-musik og bruger i høj grad computere og produktion af remix og lydkollager i undervisningen

Det er hendes fornemmelse, at der ligger et voksende arbejdsmarked i netop

de krydsfelter mellem Musikvidenskab og de andre uddannelser og kompetencer, som studiet samarbejder med. Samtidig kan selve musikstudiet udvikle sig i nye retninger.

– Samfundet er fyldt med lyde, og det kan man enten betragte som støj eller som lydlandskaber, der kan ændres. Lydniveauet i byerne eskalerer, og mennesker bliver syge af støjen. Jeg har læst en række artikler om akustisk økologi eller ”soundscaping”, hvor man allerede er begyndt at tænke over, hvordan man kan omforme byrummet, så det giver højere livskvalitet. Samtidig fylder musik og melodier mere end nogensinde i hverdagen. Alt har efterhånden fået en lydside, og det er så vores opgave både at sætte den sammen og analysere den bagefter, så jeg tror ikke, vi løber tør for arbejde foreløbig, siger Pia Rasmussen.

– Der er ikke så meget ”lige vej” over Musikvidenskab. Læser du medicin eller jura, ved du, hvad du bliver til, når du møder op første dag. Sådan er det ikke hos os, forklarer Pia Rasmussen.

MUSIKEREN BLEV HJERNEFORSKER

Hjerneforskningens interesse for musik er ny, og en af pionerne i Danmark er jazzmusiker og cand.scient. Peter Vuust. Musik er et stærkt kommunikationsmiddel og blandt andet derfor er det vigtigt at forske i, hvordan musik påvirker vores hjerne.

FOTOMONTAGE: LARS KRUSE/AU-FOTO

Jazzmusiker og professor på Det Jyske Musikkonservatorium Peter Vuust havde et kendskab til hjerneskaningsmetoder og hjernens indretning på almenvidenstadiet, da han for seks år siden blev hjerneforsker. At han blev tilbudt et ph.d.-stipendium på Center for Funktionelt Integrativ Neurovidenskab. Forskning skyldtes, at centret som noget nyt ville sætte fokus på forholdet mellem musik og hjernen, og i den forbindelse var Peter Vuust trods den manglende hjerneforskningsbaggrund et oplagt valg. Han havde den musikfaglige ekspertise og er cand.scient. med matematik som hovedfag, fransk som bifag og har en grunduddannelse i musik.

Mange jazzelskere vil ikke genkende til navnet Peter Vuust af en helt anden grund. Den 46-årige Peter Vuust er bassist og komponist, har udgivet flere cd'er med sin egen jazzkvartet og spiller blandt andet med berømte jazzmusikere som Lars Jansson og Alex Riel.

HVIS MAN SKAL VÆRE KONCERTPIANIST, SÅ KAN DET IKKE NYTTE NOGET, AT MAN FØRST STARTER, NÅR MAN ER 14-15 ÅR. DET ER BARE FOR SENT. DER ER NOGLE UNDTAGELSER, DER BEKRÆFTER REGLEN, MEN GRUNDLÆGGENDE ER DET EN KÆMPE FORDEL AT KOMME I GANG TIDLIGT.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

Da Peter Vuust blev spurgt, om han ville overføre sin musikvidenskabelige viden til hjerneforskning, var han ikke i tvivl om, at han skulle sige ja. Han havde allerede lavet humanistisk forskning havde bl.a. lige skrevet en bog om jazzmusikeren Miles Davis og polyrytmik.

MENNESKETS BRANDALARM

Som hjerneforsker har Peter Vuust blandt andet forsket i, hvordan det auditive system virker hos musikere i forhold til ikke-musikere. Det har han gjort i en række forsøg, hvor begge grupper lyttede til brud på bestemte lydmønstre, mens de koncentrerer sig om noget helt andet – som f.eks. at se en videofilm eller læse en bog.

– Der er mange, der har kigget på, hvad der sker med det motoriske system, når man lærer at spille musik, men det, vi gør, er at kigge på det auditive system. Ændrer det vores hjerne, når vi lærer at lære at spille musik, og sker der noget med den måde, vi hører musik på? Det kan vi se ved hjælp af skanningsmetoder som MEG. Det interessante ved forsøgene er, at personer ikke registrerer skiftene i lydmønstrene bevidst, fordi de er optaget af noget andet, men hjernen registrerer dem. Det kan vi se på skan-

ningsbillederne, og der kan vi også se, at musikere reagerer stærkere på de skift end ikke-musikere. Det vil sige, at musikernes auditive system er tunet på en anden måde, forklarer Peter Vuust.

At vi som mennesker kan få vores auditive system mere op på mærkerne så at sige via at udøve musik er en vigtig opdagelse, fordi høresansen er så afgørende for mennesket, påpeger Peter Vuust. Høresansen er som en slags brandalarm for os. Den står konstant og skanner lydene, uden at vi bruger bevidst energi på det, for at sikre, at der ikke er fare på færde, som vi skal forholde os til.

– Hvis vi tier stille nu, vil vi opdage, at der næsten altid er et eller andet, der står og brummer. Det er der mange steder, men det er vi ikke opmærksomme på, fordi det er et mønster. Derfor er der ikke nogen grund til for vores overlevelse at være opmærksom på det. Først i det øjeblik mønstret ændrer sig, er der – i forhold til vores overlevelse – grund til at reagere.

NYT FORSKNINGSFELT

Der er flere gode grunde til at forske endnu mere i musikkens påvirkning af hjernen, understreger Peter Vuust. For

eksempel for musikere. Indsigt i, hvordan hjernen reagerer på at lære at spille musik, kan på lang sigt udnyttes af konservatorierne og af musikere generelt.

– Det er væsentligt at vide, hvordan centralnervesystemet virker, fordi det grundlæggende er det, vi øver, og det, vi bruger, når vi spiller musik. Og viden om den proces, som det at lære at spille musik sætter i gang i hjernen, kan vi på konservatoriet helt konkret bruge, når vi træner vores studerende.

I et større perspektiv – for mennesker generelt – er det relevant at blive klo- gere på musikkens indflydelse på men- nesket. Musik er et stærkt kommunikati- onsmiddel, der har nogle evner, sproget nærmest må misunde musikken.

– Det er meget sjældent, man hø- rer nogen tale, så man pludselig får en følelse af, at det er så stort, det her. Det sker ikke ret tit, men musik kan for de fleste mennesker

punkt er vi følelsesmæssigt harmoniseret til at modtage budskabet.

Når nu musik har så kraftig en ind- flydelse både på individet og på en gruppe, og den oven i købet kan øve sin indflydelse på os, uden vi er bevidste om det, så kan musik vel også bruges til at manipulere os med?

– Og sådan bliver musik også brugt. Og det er endnu en grund til, at det som hjerneforsker er vigtigt at forske i musik- ken. Hvad er det, reklamerne gør? Hvad er det, tv-udsendelserne gør bag om ryggen på os? For det er det, der er så væsentligt ved musik – du opdager det ikke. De fleste lægger ikke mærke til, i hvor høj grad man kan ændre den måde, de opfatter ting på, siger Peter Vuust og uddyber det med et eksempel:

– Jeg var på et tidspunkt i et dob- beltinterview med den pige, der havde analyseret musikken til filmen *Fogh bag facaden*, og hun påviste, at meget af filmens journalistiske vinkling lå i musik- ken. Der er for eksempel

den situation, hvor Per Stig Møller skal op til statsministeren, og han bliver “dis- set”, som det vel hedder på moderne dansk. Der blev der brugt noget musik, der lagde op til noget højdramatisk, og havde man fjernet musikken, ville det sandsynligvis slet ikke have virket spor dramatisk. Det korte af det lange er, at vi har brug for viden om den måde, musikken påvirker os, fordi vi skal kunne afkode den.

Men en ting er, at det er interessant at få belyst, hvordan musik påvirker hjer- nen. Et andet interessant spørgsmål er, hvordan hjernen påvirker eller bestemmer det enkelte individs musikalitet. Sidder musikalitet i hjernen – og kan man være genetisk disponeret for at blive en dygtig musiker, eller kan man selv give den en

på meget få sekunder ændre deres følel- sesmæssige niveau; og ikke nok med at det kan ændre et individs følelsesmæs- sige niveau, det kan også ændre en hel gruppes følelsesmæssige niveau. Her skal man huske på, at det er enormt svært at kommunikere i en stor gruppe. Hvis en person stiller sig op og taler, vil halvdelen tænke, ja ja, nu taler han igen, hvorimod hvis man synger sammen, eller hvis nogen spiller musik for grup- pen, så vil musikken – fordi den påvirker vores følelsesmæssige niveau og vores kognition på en bestemt måde – samle os. Vi ser det typisk til en begravelse. Det er mit standardeksempel, og det er godt, for man kan slet ikke forestille sig, at præsten skulle starte med at holde begravelsestalen. Først er der præludiet – orgelmusikken – så er der en salme og en lille smule snak og så en salme igen før begravelsestalen. Først på det tids-

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

Musiker og komponist Peter Vuust kastede sig for seks år siden ud i en helt ny karriere- bane som hjerneforsker, men musikken er stadig hovedspo- ret i hans professionelle liv.

HVAD ER DET, REKLAMERNE GØR? HVAD ER DET, TV- UDSENDELSERNE GØR BAG OM RYGGEN PÅ OS? FOR DET ER DET, DER ER SÅ VÆSENTLIGT VED MUSIK – DU OPDAGER DET IKKE. DE FLESTE LÆGGER IKKE MÆRKE TIL, I HVOR HØJ GRAD MAN KAN ÆNDRE DEN MÅDE, VI OPFATTER TING PÅ.

skalle ved at øve, øve og øve – og blive koncertpianist?

– De fleste er enige om, at der rent genetisk er nogle mennesker, der er to- nedøve, og der er mange, der mener, det er arveligt. Musik siger dem ikke noget, og man mener, det gælder for fire pro- cent af befolkningen.

Derudover vil der være en stor del af os, som vil kunne lære at blive gode til at spille musik, fortsætter Peter Vuust forklaringen. Men der er to afgørende faktorer, der skiller de habile amatørmu- sikere fra eliten.

– Miljøet er en utrolig væsentlig fak- tor. Der er nogle ret store forskningsarbej- der i de her år, der har med talent at gøre,

og de peger på, at det først og fremmest har noget at gøre med, hvor meget per- sonen vil det. Motivation kan ikke side- stilles med noget andet. Den anden side af sagen er tidlig “exposure” til musik. Hvis man skal være koncertpianist, så kan det ikke nytte noget, at man først starter, når man er 14-15 år. Det er bare for sent. Der er nogle undtagelser, der bekræfter reglen, men grundlæggende er det en kæmpe fordel at komme i gang tidligt.

Det skyldes ikke mindst den måde, hjernen fungerer på.

– Når man kommer til verden, har man ikke så mange forbindelser mellem nervecellerne – neuronerne – i hjernen, men i løbet af kort tid kommer der en hel masse forbindelser. Og de forbindelser, vi

bruger, når vi lærer noget, dem styrker vi. Og dem, vi ikke bruger, styrer hjernen. Det er en enormt smart ting, når vi vil specialisere os, for det gør, at vi kan blive rigtig gode til en ting, mens de andre bli- ver nedprioriteret. Og specielt det moto- riske system er indrettet på en måde, der gør, at man skal gentage tingene afsindig mange gange, før forbindelserne bliver som motorveje, og hvis man ikke får det gjort, mens forbindelserne stadig er der, så er løbet næsten kørt. Er de først sty- net, er de utroligt svære at retablere.

Hjerneforskningens interesse for mu- sik er forholdsvis ung, og det har hurtigt vist sig, at der – som det også fremgår af samtalen med Peter Vuust – er mange indfaldsvinkler. Peter Vuust var pioner på feltet i Danmark og leder nu en gruppe på 6-7 forskere.

FOTOS: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

TRE MUSIKALSKE ALUMNER

EN REJSE FOR LIVET

Svenske Bibi Övermyr kom til Danmark med en drøm om at spille renæssancemusik på sin elskede viola da gamba på Musikkonservatoriet. Men det blev Musikvidenskab, hun forelskede sig i – og kærligheden til studiemiljøet på Aarhus Universitet, der fik hende til at blive.

Den 52-årige konsulent og webmaster i Kunststyrelsen takker tiden som studerende på Musikvidenskab for, at hun nu har tilbragt 31 år i Danmark.

– Musikvidenskab integrerede mig i Danmark. Musikvidenskab var min første kontakt til Danmark og blev mit grundlæggende netværk. Sådan bliver det nok ved med at være, fastslår Bibi Övermyr og fortæller:

– Jeg kom til Århus for at få undervisning i renæssancemusik på min viola da gamba. Jeg troede ikke, det var en rejse for livet. Jeg nåede ikke til konservatoriet, for jeg kunne pludselig ikke se mig selv sidde og fordybe mig i timevis. Og der skete så meget spændende på universitetet og musikstudiet.

Efter mødet med Musikvidenskab blev violaen lynhurtigt pakket væk – til fordel for en basguitar i et rockorkester.

– Rockmiljøet virkede levende og tiltrækkende. Før jeg startede på Musikvidenskab, havde jeg slet ikke tænkt på, at der var andre muligheder end klassisk musik, mindes Bibi Övermyr.

Violaen har hun stadig. Pakket væk i kælderen. Bassen er derimod et fast indslag, når Bibi Övermyr og fire venner fra studietiden i Århus tager ud som rockband og spiller kopimusik. Der er gode grunde til, at de stadig holder sammen.

– Jeg fik nogle enormt stærke ven-skaber. Det tror jeg har at gøre med, at det netop var musik, vi havde sammen. For når man skal forholde sig til musik sammen, analysere musik sammen og især spille musik sammen, bliver det meget personligt, siger Bibi Övermyr.

Med eksamensbeviset i hus tog den dengang 28-årige cand.mag. i musik-

videnskab i 1983 til Tørring Gymnasium som underviser, men opdagede hurtigt, at lærergerningen ikke var et kald. I stedet blev hun anpartshaver af et rejsebu-reau i København og arbejdede der i syv år. Men Bibi Övermyr savnede musikken og fik job på det daværende Dansk Musikinformationscenter, som blev integreret med Kunststyrelsen i 2003. Her har hun blandt andet arbejdet med at promovere dansk musik i udlandet og med websider

– At lave websider handler om, hvordan man får ting til at understøtte hinanden og arbejde sammen. Det har også noget at gøre med at komponere. Første gang jeg tænkte over den sammenhæng, syntes jeg måske, det virkede lidt fortænkt. Men ved nærmere eftertanke – det har jeg lært ved at have lært at analysere musik, konstaterer Bibi Övermyr.

DANSK DISCOS DRONNING GÅR TIL FILMEN

Selv en stenstøtte havde svært ved at stå stille, når det århusianske kultiorkester Le Freak leverede "Blame it on the Boogie" og "Hot Stuff" med ren energi og glæde ved mikrofonen i skikkelse af Kirstine Dollerup. Men for en måned var det forbi med dét discobal – for forsangerindens vedkommende.

Efter otte år har Kirstine Dollerup pakket plateauskoene væk, hængt pailletterne bagest i skabet og ønsket orkesterets nye sangerinde held og lykke. Energien og glæden er uformindsket, men bliver nu helhjertet omsat til do-

kumentarfilm og eksperimenterende musikvideoer på produktions-selskabet JA Film, hvor den 29-årige cand.mag. i musik og me-

dievidenskab har arbejdet som producer siden 2004.

– Jeg havde to fuldtidsjob i lang tid. Så det var et valg, jeg var nødt til at træffe for min egen skyld. Jeg slappede aldrig af og sov ikke nok. Jeg så aldrig mine venner, og de var holdt op med at invitere mig. Jeg var blevet sådan én, der nok ikke kunne alligevel, fordi jeg altid skulle noget andet, fortæller Kirstine Dollerup om sin beslutning, der blev taget med et hjerte, der stadig banker for musikken og for Le Freak.

– Jeg savner dem, og de savner mig. Vores fællesskab var unikt. Men det føles godt. Det var en erkendelse af, at jeg

enten måtte ofre filmkarrieren eller Le Freak. Jeg har været i Le Freak i otte år, så det var på tide at søge nye udfordringer. Og det føles også godt i orkesteret, hvor de andre også var begyndt at sige til mig, at jeg havde for travlt. Vi har haft god tid til at forberede hinanden på det, for jeg fortalte bandet om min beslutning allerede i april i år, forklarer filmmager Kirstine Dollerup.

Den nærmeste fremtid står blandt andet på arbejdet med at sælge JA Films store dokumentarfilm, *The Berlin Incident* om en nat i Østberlin i 1988, hvor en gruppe østtyskere besatte den danske ambassade i håbet om at komme

EKSPERT I RUSSISK ROCK

til Vesten. Besætterne blev angivet til Stasi – af folk fra det danske udenrigsministerium. Også kortfilmen *Down the Road*, som allerede har vundet flere priser, skal præsenteres for de internationale filmopkøbere.

– Nu gælder det om at tage noget ordentligt tøj på og ligne en, der har styr på budgetterne, griner Kirstine Dollerup.

Hun stortrives i miljøet på JA Film, som på mange måder minder hende om tiden med Le Freak.

– Jeg har fundet et fællesskab, der ligner det fællesskab, jeg oplever med Le Freak. Det er et meget ungt miljø, hvor folk gerne vil larme, eksperimentere og vise, at vi kan noget. Sådan et miljø har jeg det bedst i, fastslår Kirstine Dollerup, der beskriver sig selv som ”inkarneret filmelsker” – en rolle, hun også udlever som skribent på filmbladet 16:9.

Men sangerinden, der gik til filmen, har ikke sagt farvel til musikken. Den er i allerhøjeste grad til stede i dagligdagen. Sammen med sin mand, musikeren Jesper Daus, producerer hun musik til de populære Pixelinespil for børn fra deres hjemmestudie i Århus’ midtby. Og hun forudser tilmed sin egen tilbagevenden til scenen:

– Musiklegen er ikke lukket. Jeg har den stadig under huden derhjemme, og når lysten til at være udøvende på scenen kommer tilbage, må jeg blive opsøgende igen.

Den nu 40-årige cand.phil. fra Musikvidenskab Sigurd Barrett har udfoldet sit musikalske talent fra sin pureste ungdom. Men hvad de færreste ved, er, at han er ekspert i russisk rock.

Multikunstneren og musiktalentet Sigurd Barrett er vel efterhånden at betragte som folkeeje. Født ind i musikken begyndte han allerede som 12-årig at hærge Viborg og omegn som professionel selskabsmusiker. Og mange har sikkert stiftet bekendtskab med Sigurds musikalske evner, da han som medstifter af 80’ernes hotte discoband California spillede op til dans på en lang række af landets diskoteker.

I dag er det blevet til over 250 tv-programmer, han har optrådt i 17 lande og udgivet 14 cd’er, 16 bøger samt en række videoer og dvd’er. Sigurd Barrett henrykker stadig alle børn og barnlige sjæle, når han søndag efter søndag toner frem på DR sammen med sin tro følgesvend Bjørnen Bjørn. Men den kendte entertainer har

– Vi ville ud i verden og lave grundforskning. Skrive om noget, ingen andre havde skrevet om før. Faktisk var det vores medstuderende Kirstine, som fik ideen, men da hun meldte fra pga. et job på en højskole, besluttede Nicolaj og jeg, at russisk rock var sagen, siger Sigurd Barrett.

Udstyret med en lille diktafon og en masse bånd begav de to musikstuderende fra Århus sig til det daværende Sovjetunionen, der på det tidspunkt emmede af ”glasnost” og ”perestrojka”, og som gode danske journalister interviewede de alt og alle om russisk rock.

– På det tidspunkt var der absolut ingen udenlandske journalister, der interesserede sig for russisk rock. De interesserede sig kun for Sovjetunionens fald og den store politiske nedtur. Derfor lykkedes det os faktisk at komme tæt på nogle af de allerstørste navne inden for russisk rock.

godkendte bands, der med tilskud og censurerede tekster turnerede rundt i landet og udgav, hvad man vel bedst kan betegne som officiel russisk rock.

– Tryk avler modtryk, og derfor opstod der naturligvis et politisk ukorrekt alternativ til det partistøttede rockmiljø. Mange af teksterne var de samme, som hittede i Europa i slutningen af tresserne og halvfjerdserne. I Sovjetunionen kom det blot 20 år senere. Så på mange måder er historien om russisk rock meget mere interessant end selve musikken. Det handlede primært om, at ungdommen ville have lov til at udtrykke sig, siger en eftertænksom Sigurd Barrett

– Sovjetunionen havde i Victor Tsoj deres egen Jim Morrison. Han var forsanger i bandet Kino og et fænomen for ungdommen i Sovjet. Ligesom Jim Morrison døde han tidligt og har i dag opnået kultstatus i Rusland. Selv en Bob Dylan har man i Rusland. Her hedder han Wysotskij, siger Sigurd Barrett, mens han meget levende imiterer, hvordan Wysotskij udtrykker sig på russisk.

Taler du russisk?

– Tjaa, svarer han og slynger om sig med russiske gloser, ivrigt gestikulerende og med en mimik, der ikke lader en Dirch Passer i topform noget efter.

– Nej, men Nicolaj havde læst bifag i russisk, og jeg havde gået på et AOF-kursus og kunne 100 ord, og det kommer man langt med, griner Sigurd Barrett.

Det blev i alt til fem rejser til Sovjetunionen for de to musikstuderende. Resultatet blev et speciale på 300 sider

med titlen *Russisk rocks historie*, som blev bedømt til et 13-tal.

Specialet er måske den eneste afhandling, der nogensinde er lavet om russisk rock. Det er aldrig blevet oversat til russisk, men Sigurd har vist det frem i forbindelse med senere optræden i Rusland – og det synes russerne var utroligt sjovt.

– Det ville jo svare til, at der kom en person fra Tasmanien, som kendte Shubidua, Kim Larsen og Lars Lilholt. Vi kendte Aquarium, DDT og Kino, som sta-

digvæk er kæmpestore i Rusland, siger Sigurd Barrett og fortsætter:

– Men det kunne da være rigtig sjovt, hvis vores speciale blev udgivet på et dansk forlag – og jeg har da i den forbindelse et godt øje til Aarhus Universitetsforlag.

– Vi er også blevet opfordret til at lave en række programmer til P1 om russisk rock. Og det vil vi meget gerne, for vi er nok dem derhjemme, som ved allermost om netop det, siger Sigurd Barrett.

– I mit arbejde med at formidle musik til børn både med symfoniorkester, bigband eller i andre sammenhænge har jeg jo kunnet gøre brug af alle de ting, jeg har lært her på Aarhus Universitet. Samtidig har jeg etableret nogle af mine bedste venskaber og mødt min dejlige kone, som jeg nu har fem børn med. Så jeg har fået nogle af de bedste ting med i livet fra Aarhus Universitet – det er en ren solstrålehistorie, siger Sigurd Barrett

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

en drøm, som ligger milevidt fra børne-tv, crazy-komik og ikke mindst solistjobbet ved Radio-symfoniorkestret – han vil udgive en bog om russisk rock. Faktisk er han ekspert i russisk rock, og manus ligger klar.

GLASNOST

Flirten med russisk rock startede i 1989, hvor Sigurd Barrett sammen med studie-kammeraten Nikolaj Hansen skulle vælge speciale på Musikvidenskab.

De ville meget gerne tale med os, siger Sigurd Barrett.

EN RUSSISK JIM MORRISON

Russisk rock var på det tidspunkt en undertrykt kultur, som dog vejrede morgenluft ved et systemskifte. Rock var ikke forbudt, men for at styre udviklingen oprettede kommunistpartiet lokale

DRØMMEN OM USA

Vocal Line dirigeres af lektor Jens Johansen til Aarhus Universitets årsfest, hvor koret sang egne fortolkninger af bl.a. Prince, Björk og Leonard Cohen.

FOTOS: LARS KRUSE/AU-FOTO

Det rytmiske kor Vocal Line er synonymt med dirigenten Jens Johansen. Gennem 17 år har han ført koret gennem en spændende udvikling og høstet stor anerkendelse både herhjemme og i udlandet. Nu drømmer han og koret om at lave koncerter i USA.

Koret Vocal Line blev dannet i 1991 med ambitionen om at højne den rytmiske kormusik.

– Jeg tænkte: Lad os lave et kor, der vil udforske stemmerne mere – så det bliver interessant at høre på. Lade os inspirere af den udvikling, der har været inden for den klassiske kormusik. Det var ambitionen. Lave et kor, der var trend-

sættende og kunne vise en ny vej frem, forklarer Jens Johansen.

Dirigenten og lektoren brænder bogstaveligt talt for både sit fag på Aarhus Universitet og sit kor. Det smelter sammen for ham i en symbiose – som to hænder, der mødes og flettes sammen i et ubrydeligt fællesskab, der giver inspiration og kraft til begge sider.

– På Institut for Æstetiske Fag underviser jeg jo i korledelse og arrangement og har i dette efterår undervisningsfri for at kunne lave den bog, jeg længe har drømt om at kunne skrive om vokalarrangement, så for mig er der ikke den store forskel på arbejde og fritid, fortæller korlederen.

I begyndelsen var det 32 mand store kor naturligt nok bygget op omkring

musikinstituttet, hvor Jens Johansen arbejder, og meget forbundet med hans arbejde, men der kom efterhånden også medlemmer udefra. I dag er fordelingen 50/50 med universitetsfolk og medlemmer udefra – også fra erhvervslivet.

Repertoiret har bevæget sig fra Beatles, Stevie Wonder og Sting o.l. og er blevet mere eksperimenterende hen ad vejen.

– Koret havde også band på fra starten, men efter nogle år blev det lagt væk, fordi vi kunne mærke, at det stod i vejen for det udtryk, vi gerne ville lave. Så det var rent a cappella derfra, fortæller dirigenten.

IKKE BLOT UNDERHOLDNING

Ret hurtigt stod det klart, at repertoiret ikke bare skulle være underholdningsmusik.

– Vi ønskede at fremføre numre, der gik lidt længere ind, og som folk kunne sidde og tage til sig og mærke. Det er ikke usædvanligt, at folk sidder med vand i øjnene til vores koncerter. Det siger jo bare, at så rammer vi nogle strenge derin-

for at deltage i et verdenskor-symposium, som finder sted hvert tredje år.

– Det er uden sammenligning den største begivenhed inden for korverdenen. Der var vi inviteret som et af 25 kor – det første danske kor i mange år, der fik lov at tage med. Det var virkelig stort og var måske den anerkendelse, jeg havde gået og håbet på, at vi fik på et eller andet tidspunkt. At være blåstemplet i det selskab med både klassiske og moderne kor var en kæmpefjer i hatten, siger korlederen og lægger ikke skjul på, hvor stolt han er over korets præstationer.

KONCERTER I USA

Men den flotte cadeau får ham ikke til at hvile på laurbærrene. Nu drømmer han og koret om at tage på koncertturné i USA, og den helt store drøm er en koncert med Bobby McFerrin – det var ham, der lavede det meget berømte a cappella-nummer "Don't worry, be happy".

– Han er sådan en rigtig amerikansk vokalekvilibrist. Hans måde at tænke og arbejde på – og nogle folk i kredsen omkring ham – har inspireret og været ovre og arbejde med os. Den type musik er improviseret, men alligevel lagt fast i arrangementer og udvikling. Det er

der ligger jo temmelig meget seriøst arbejde bag sådan en rejse og de koncerter, vi planlægger, forklarer korlederen.

UDGIVET PÅ CD

I 1996 blev korets arrangementer første gang udgivet på cd, og ti år efter, i 2006, udkom så den fjerde af slagsen. Produktionerne har også trukket veksler på kræfterne, men dirigenten tager gerne slæbet sammen med koristerne og sine medarrangører Morten Kjær og Malene Rigrtrup, "der laver næsten lige så meget, som jeg selv gør".

Hvad der driver ham og giver brændstof til at bruge så mange resurser på koret er svært at forklare, men han prøver:

– Det er noget med den rene lyd, der kommer her inde fra hjertet. Den direkte kommunikation, som stemmerne har. Som ikke skal gennem et musikinstrument eller ud af en højtaler. Det kommer bare – det er der, siger han og lægger hånden på brystet, mens øjnene gløder.

– Ja og så det meget tætte arbejde med korsangerne og det lydbillede, der udvikler sig foran mig. Det rører mig dybt, og den følelse håber jeg også, at publikum får ved vores koncerter.

de. Det synes jeg er pragtfuldt. Bl.a. Leonard Cohens "Hallelujah" er sådan en af dem, der godt kan gå ind og tage ved, siger Jens Johansen og smiler ved tanken.

Årligt bliver det til 15 koncerter i ind- og udland. Det kræver masser af forberedelse og mindst én øveaften ugentligt sammen med et par øve-weekender, "når det er nødvendigt", som han udtrykker det.

Ambitionerne har hele tiden været store, og en af drømmene har været anerkendelse udefra. Den kom i 2005, da koret blev inviteret til Japan og Taiwan

ikke bare korte pop-sange, men forløb på 8-10 minutter, som udvikler sig og går gennem forskellige faser. Det er fascinerende, siger Jens Johansen.

Hvis drømmen skal blive til virkelighed, kræver det mange forberedelser, og der er brug for hjælp undervejs bl.a. af en sponsor, som kan støtte vokalgruppen.

– Det er svært at arrangere den slags ture, for vi er nødt til selv at betale en del for at lave sådan noget. Men vi mener selv, vi har noget rigtig godt at komme med, og

MUSIKALSKE TILBUD

TIL ALUMNER OG MEDARBEJDERE VED AARHUS UNIVERSITET

DOWNLOAD "HALLELUJAH" GRATIS

Som modtager af AU-gustus har du muligheden for at downloade en af Vocal Line's smukkeste indspilninger ganske gratis, nemlig Jens Johansens arrangement af Leonard Cohen's uddødelige "Hallelujah". Men skynd dig: tilbuddet gælder kun for de første 1000.

SÅDAN GØR DU:

Gå ind på www.vocalline.dk/augustus og udfyld formularen: brugernavn: augustus password: hallelujah Tryk derefter på download.

KØB "VOCAL STORIES" OG "EMOTIONAL LANDSCAPES" TIL SPECIALPRIS

Frem til 1. februar 2008 kan modtagerne af AU-gustus købe Vocal Line's nyeste cd'er "Vocal Stories" fra 2006 og "Emotional Landscapes" fra 2003 til kun 80 kr. pr. stk. inkl. forsendelse (normalprisen er op til 150 kr. pr. stk.)

SÅDAN GØR DU:

Gå ind på www.vocalline.dk/augustus og udfyld bestillingssedlen. Vi sender cd'en til dig i løbet af en uge vedlagt girokort.

De musikalske tilbud til alumner og medarbejdere ved Aarhus Universitet er sponsoreret af Datagraf Auning AS.

FOKUS PÅ LYD

Fra vugge til grav er vi omgivet af lyde. De er en påtrængende og vigtig del af virkeligheden – og nu også en del af musikforskningen ved Aarhus Universitet. Her har en gruppe forskere fundet sammen om at udforske verden som en verden af lyd og den forståelse af verden, vi får gennem lyde.

Den videnskabelige etikette for forskningen er akustemologi, og forskernes fokus er rettet mod de strategier, der lægger bag de lyde og den musik, som bølger mod os bl.a. fra tv-programmer, stormagasiner og andre offentlige rum.

– Det drejer sig ikke om, hvorvidt lyde virker eller ej, men er en kulturel kortlægning af de tanker og forestillinger, lydproducenterne gør sig om deres målgrupper. For eksempel bruger tøjbutikker meget bevidst musik i forhold til, hvilke kunder de vil ramme. Dermed bliver lyden også et tilbud om identitet, forklarer lektor Charlotte Rørdam Larsen fra Musikvidenskab.

Hun har gennem årene udforsket sammenhængen mellem identitet og rockmusik og musik generelt. Aktuelt undersøger hun lydbilledets betydning i madprogrammer, mens medie- og musikforskeren Iben Have har fokus på etikken i brugen af underlægningsmusik i dokumentarfilm og -tv (se artikler på de følgende sider).

Andre projekter ser på lyd på museer og i kunstværker og æstetikken i henholdsvis filmlydspor og soundtrack fra samme film. Det historiske blik på lyd og lytning indgår ligeledes i forskningen, som også skal indkredse, hvordan man i det hele taget kan tale om lyd.

– Lyd har været en nedprioriteret del af forskningen. Men det er blevet stadig sværere at adskille lyd og musik, og de traditionelle grænser mellem lyd, musik og kunst i det hele taget overskrides hele tiden, siger Charlotte Rørdam Larsen. Hun forudser også, at en stor del af de musikstuderende vil komme til at arbejde med lyd.

LYDEN AF MAD

Musikforskeren Charlotte Rørdam

Larsen har kastet sig over mad-

programmer i tv for at studere lydenes betydning.

Chop, chop, chop

Lyden af mad er umiskendelig. Vi behøver ikke en gang at kigge for at vide, at en kok igen er tonet frem på skærmen for at brillere med kniv og kulinariske kneb.

Alene lyden af kniven mod skærbrettet udstråler autoritet og autenticitet. Netop derfor er den en vigtig del af

de ingredienser, som tilsammen skaber et madprogram på tv.

– Lyd er fantastisk til at sanseliggøre billeder og formidle smag og duft, siger musikforskeren Charlotte Rørdam Larsen. Hun bruger for tiden sin forskningstid på at studere madprogrammer på betalingskanalen BBC Food, der sender til

hele Europa fra kl.6 morgen til midnat. Og det er netop ikke kun musikken, hun beskæftiger sig med, men hele den lydelige iscenesættelse i de utallige madprogrammer.

LYDELIG FORFØRELSE

Men hvorfor lige den type programmer?

AARHUS UNIVERSITET
Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet

Tag en grøn og spændende uddannelse Fødevarer, jordbrug og miljø

Du får en solid grunduddannelse i naturvidenskab og biologi

Du får mulighed for at specialisere dig i:

- Kvalitet og produktion af fødevarer
- Samspillet mellem jordbrug, natur og miljø
- Emner som husdyr, planter, teknologi, vedvarende energi, bioteknologi, økonomi og økologisk produktion

Udbydes af Aarhus Universitet - læs mere på www.agrsci.au.dk

– Jeg læste om en restauratør, som mener, at det er et godt tegn, når han ikke skal sætte musik på for at skabe en god stemning i restauranten. Det siger jo noget om musik som en slags petriskål med næring, og det ville jeg gerne udforske i forhold til restauranter. Nu vader humanistiske forskere jo ikke ligefrem i penge til at besøge restauranter flere aftener, og så blev det altså madprogrammerne i fjernsynet, forklarer Charlotte Rørdam Larsen.

Hun håber at finde svar på, hvad det lige er, lyde kan tilføre mad, men er sikker på, at der i det ultimative madtempel også vil være et lydmiljø, som fremmer oplevelsen af maden.

– I madprogrammerne er der en masse signalværdi i samspillet mellem lyd og billeder. Lyden tilfører programmerne

et madprogram signalerer også, at her drejer det sig om at lære, hvad der er god mad, og hvordan vi skal tilberede den. Danske madprogrammer har stadig et solidt fæste i denne public service-tradition, som har udfoldet sig, siden Conrad og Aksel begyndte at smelte det gode danske smør på steghede pander i TV-køkkenet i 1966.

MUSIKALSK FEEL-GOOD

Livsstil og underholdning præger i langt højere grad strømmen af madprogrammer på BBC Food, konstaterer Charlotte Rørdam Larsen, som følger programmer med kokkene Heston Blumenthal, Antonio Carluccio, Rick Stein og Claus Meyer.

– Det ses bl.a. ved, at der er en mere æstetiseret atmosfære og musikalsk isce-

En stor del af de engelske programmer fører seerne rundt i verden til mere eller mindre eksotiske madtraditioner og -ingredienser, hvor musikken signaliserer, hvor de befinder sig. Men selv om både mad og musik rækker ud i verden, er der alligevel en stemning af at være hjemme.

– I programmerne er køkkenerne og dermed køkkenlydene jo ens uanset, hvor i verden, vi befinder os, så vi hører velkendte hjemlige lyde. Det skaber en tryghed ved det eksotiske, siger Charlotte Rørdam Larsen. I den optik ser hun også madprogrammer som et udtryk for globalisering.

– Og den bliver mindre farlig, når den foregår i omgivelser, vi kender.

FOTO: BASTARD FILM

I denne scene i filmen *Ballets Dronning* lagde underlægningsmusikken op til sympati med en ensom Pia Kjærsgaard.

MUSIK OG MANIPULATION

Kan musik ændre vores holdninger til politikere?

Muttersalene står Pia Kjærsgaard ved baren i DR-byen. Hun og de øvrige partiledere har netop overstået den sidste dyst inden folketingsvalget i 2005. Anders Fogh Rasmussen og Bent Bendtsen er kort forinden rykket nogle meter længere ned langs bardisken og vender nu demonstrativt ryggen til hende. Ja, ja, siger de lavmælt, mens hun står rådvild og tøvende i en uendelighed af sekunder. Endelig tager hun sin fadøl og går hen til Marianne Jelved og en gruppe journalister for kun at få samme iskolde modtagelse. Næsten hjælpeløst søger hun at bryde tavsheden og spørger Marianne Jelved, hvilken jakke hun har tænkt sig at tage på på valgdagen.

Scenen fra Helle Fabers *Ballets dronning* (2006) står som en uafrystelig dokumentation af partilederen, ingen ville hverken danse eller snakke med. Men

hvor meget betyder den nøje iscenesatte lyd for den fastfrosne erindring om den ensomme partileder?

FOKUS PÅ ETIK

Musik- og medieforskeren Iben Have er ikke i tvivl om, at musikken kan være med til at skabe en 'Åh, det er synd for hende'-oplevelse.

– Scenen ved baren akkompagneres af en urolig marimba, som skiftevis spiller sammen med enkeltstående fløjte-toner, der illustrerer stemningen omkring Pia Kjærsgaard, og strygere, der med et mere sammenhængende tema understreger hendes ensomhed og skaber sympati og måske endda empati med hende, forklarer Iben Have, der er adjunkt ved Informations- og Medievidenskab og udforsker æstetiske virkemidler

i dokumentarfilm og -tv.

En ph.d.-afhandling om underlægningsmusik i 37 dokumentarfilm sendt på TV2 og DR i 2000 er afsat for det nuværende projekt, hvor der er fokus på etikken. Bliver musikken brugt til at manipulere med publikum?

– I mit ph.d.-projekt stødte jeg ofte på den holdning, at musik ikke har noget at gøre i dokumentarprogrammer. Folk opfatter det som manipulation. Jeg vil undersøge, hvad der ligger til grund for den holdning, og har valgt de senere års dokumentariske portrætter af fungerende hjemlige toppolitikere. De film er med til at præge vores syn på de pågældende politikere, og det kan i sidste ende få indflydelse på vores demokrati, forklarer Iben Have.

sanselighed og kropslighed og bliver en slags garanti for, at det, vi ser, også er rigtigt. Vi kan jo også se, hvor stærk fokus der er på lyden i reklamefilm. Det er ikke ligegyldigt, hvordan chips lyder. De skal knase på den helt rigtige måde for at forføre os til at købe dem.

Den lydige forførelse er også på spil i madprogrammerne, som man jo ellers forbinder med syn, siger Charlotte Rørdam Larsen.

– Det sker typisk med musik, som ikke gør for meget opmærksom på sig selv. Når køkkenknivens staccato alligevel lægges ovenpå, er det fordi, den giver fornemmelsen af at være til stede, siger hun.

Men reallydene og kokkesnakken i

nesættelse end i danske madprogrammer. Når musikken sætter ind, nedtones det instruktive, og programmerne bliver snarere et tilbud om at "se på" mens lyden tilbyder en feel-good atmosfære, mener Charlotte Rørdam Larsen.

– Hvad er det lige, lyde kan tilføre madprogrammer?
Charlotte Rørdam Larsen
forsker efter svaret.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

KRITISK KOMMENTARER

Iben Haves foreløbige undersøgelser omfatter fem portrætter med vidt forskellige strategier i de musikvalg, som skal karakterisere de pågældende politikere.

Det ser det dog ikke ud til, at underlægningsmusik kan ændre på politiske holdninger.

– Den forstærker kun de holdninger, vi har i forvejen, siger hun.

Netop musikken i *Ballets dronning* skilte dog vandene, da en gruppe studerende fra Medievidenskab udsurgte to fokusgrupper om deres reaktion på filmen. De 50-60 årige ville ikke finde sig i, at musikken søgte at skabe sympati for Pia Kjærsgaard, mens de 20-25 årige syntes, det var synd for den isolerede partileder, uden at de dog af den grund ændrede syn på hendes politik.

Hvor den gennemgående musik i *Ballets dronning* bevæger sig i rolige melodiske moltoner, uden at man rigtig bider mærke i den, er det den store symfoniske musik, der præger Christoffer Guldbrandsens portræt *Fogh bag facaden* fra 2003. Og det bemærker publikum. De Fogh-positive syntes, musikken var en berettiget fejring af den danske statsminister, mens de yngre og Fogh-kritiske opfattede den som en karrikatur af hovedpersonen, viste Iben Haves interviews af udvalgte fokusgrupper.

– Musikken i Fogh-filmen står også i skærende kontrast til den tynde elektroniske fløjteklang der indleder Poul Martinsens portræt af Mogens Lykketoft i *Mogens og magten* (2003), der blev sendt dagen efter *Fogh bag facaden*. Det virker som den store statsleder over for en nærmest im-

potent politiker, når man sammenligner de to film, men i begge tilfælde synes jeg, musikken fungerer som en kritisk kommentar, siger Iben Have.

Modsat den storladne orkestermusik i *Fogh bag facaden* synes Iben Have, at Christoffer Guldbrandsen med den emotionelle cello- og bratschmusik og hele sin iscenesættelse af filmen *Lykketoft Finale* fra 2005 lægger op til indlevelse og sympati med Socialdemokraternes afgående formand.

IKKE MANIPULATION

Iben Have vil dog helst undgå at tale om manipulation.

– Selvfølgelig bruger instruktørerne nogle virkemidler til at karakterisere en virkelighed, de aldrig kan gengive 1:1. Men man kan ikke tale om manipulation forstået som en afsender, der prøver at tvinge sin holdning igennem. Modsat musikken i reklamefilm for nye produkter kan den i dokumentarfilm som disse portrætter ikke ændre noget, når det handler om politikere, vi i forvejen har ret markante holdninger til, siger Iben Have, der i sine undersøgelser også har inddraget *Evas store udfordring* (2005), der følger Venstre-politikeren Eva Kjer Hansens kamp for at slå igennem i mediebilledet som kommende toppolitiker.

Når musik i dokumentarfilm bliver betragtet som farlig, er det fordi, vi ikke er rustede til at reflektere over, hvad den gør, mener Iben Have.

– Den virker på os ubevidst, og derfor synes vi, den manipulerer. Når jeg spørger folk om brugen af musik, er de til en start meget kritiske over for det, men når de bliver bedt om bevidst at lytte efter musikken, ændrer de holdning og kan se, den bare er med til at fortælle en historie. Den er ikke farligere end andre virkemidler som den mere og mere udbredte brug af musikaliserede reallyde i filmenes iscenesatte lydspor.

DE BEDSTE UNIVERSITETER

HAR JORD UNDER NEGLENE

Hvis universiteterne ikke vil indgå i strategiske samarbejder med det private erhvervsliv, gør de sig selv irrelevante i vidensamfundet. Og kan de ikke finde ud af at tjene penge, vil de ikke kunne opretholde forskning og uddannelse i vigtige kulturbærende fag som kunsthistorie og klassisk litteratur. Den verdensberømte politiske filosof Francis Fukuyama fortæller om sit syn på universiteternes rolle i vidensamfundet, nytten af uddannelser, og hvorfor transhumanismen er verdens farligste ide.

Francis Fukuyama er ikke den typisk uadvendte amerikanske østkyst-professor. Stemmen er lav, gestikulationen behersket, og pointerne leveres med en knastør saglighed. Og det er da heller ikke just flamboyance, der har skaffet Francis Fukuyama berømmelse som en af verdens førende politiske tænkere, men derimod hans evne til med skarp analytisk klarhed at sætte store politiske og filosofiske ideer til debat – mest prægnant i den akademiske bestseller *The End of History and the Last Man* fra 1992. Siden har han blandt andet sat farerne ved bioteknologierne til debat i bogen *Our Posthuman Future* (2002) og taget et markant opgør med sin egen neokonservative baggrund i bogen *After the Neo Cons* (2006).

Den neokonservative baggrund deler han med sin gamle lærer og inspirator, den nu afdøde professor Allan Bloom fra Cornell University. Det var Allan Bloom, der for præcist 20 år siden skrev en an-

den akademisk verdensbestseller *Closing of the American Mind* (Historien om vestens intellektuelle forfald, Gyldendal 1992), hvor han leverede en nådesløs kritik af universiteterne i almindelighed og det intellektuelle niveau blandt tidens unge akademikere i særdeleshed. Den klassiske dannelse var helt og aldeles forsvundet ud af livet på universiteterne, mente Bloom og kaldte situationen for en stor intellektuel krise.

STUDERENDE DENGANG**OG I DAG**

Hvordan reagerede Fukuyama selv på Blooms forfaldsfortælling om universiteterne dengang i slutningen af 80'erne?

– Jeg var enig med Bloom. Det var en meget stærk bog, som ramte noget i tiden. Bloom var af den opfattelse, at

Francis Fukuyama var i november hovedtaleren ved den store konference om globaliseringen, Matchpoints, ved Aarhus Universitet.

– Vi er ikke rustede til at reflekterer over musikken i dokumentarfilm. Derfor opfatter vi dem som manipulerende, siger musik- og medieforsker Iben Have.

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

FOTO: LARS KRUSE/AU-FOTO

FRANCIS FUKUYAMA

FØDT I CHICAGO I 1952 OG OPVOKSET I NEW YORK CITY OG PENNSYLVANIA. HAR STUDERET KLASSISK LITTERATUR OG POLITISK FILOSOFI UNDER PROFESSOR ALLAN BLOOM PÅ CORNELL UNIVERSITY OG HAR EN PH.D. I STATSVIDENSKAB. ER I DAG PROFESSOR I INTERNATIONAL POLITIK OG ØKONOMI VED JOHNS HOPKINS UNIVERSITY I BALTIMORE, MARYLAND.

BLEV BÅDE BERØMT OG BERYGTET MED BOGEN *THE END OF HISTORY AND THE LAST MAN* (HISTORIENS AFSLUTNING OG DET SIDSTE MENNESKE, GYLDENDAL 1993). I BOGEN ARGUMENTERER FUKUYAMA FOR, AT MENNESKEHEDENS HISTORIE UDVIKLER SIG SOM EN KAMP MEL-

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

LEM MODSTRIDENDE IDEOLOGIER. MED KOMMUNISMENS KOLLAPS OG BERLINMURENS FALD STOD DET LIBERALE DEMOKRATI OVER FOR DEN TOTALE GLOBALE TRIUMF. DET LIBERALE DEMOKRATI HAVDE VIST SIG SOM MENNESKEHEDENS ENDELIGE STYREFORM, MENTE FUKUYAMA.

POLITISK HAR FUKUYAMA TILHØRT DEN NEOKONSERVATIVE FLØJ MED TÆTTE RELATIONER TIL BLANDT ANDRE DEN TIDLIGERE VICEFORSVARSMINISTER, BUSH-RÅDGIVER OG ARKITEKT BAG IRAK-KRIGEN PAUL WOLFOWITZ. FUKUYAMA STØTTEDE SÅLEDES HELHJERTET IRAK-KRIGEN, MEN HAR SIDEN TRUKKET SIN STØTTE TILBAGE. I SINE NYERE

SKRIFTER LÆGGER HAN AFSTAND TIL SÅVEL NEOKONSERVATISMEN SOM NYLIBERALISMEN.

UD OVER *THE END OF HISTORY AND THE LAST MAN* ER HANS VIGTIGSTE BØGER *TRUST: THE SOCIAL VIRTUES AND THE CREATION OF PROSPERITY*, 1995, DER HANDLER OM TILLID SOM EN SAMFUNDSMÆSSIG DYD; *OUR POSTHUMAN FUTURE: CONSEQUENCES OF THE BIOTECHNOLOGY REVOLUTION*, 2002, OM FARERNE VED BIOTEKNOLOGIERNE SAMT *AFTER THE NEO CONS: WHERE THE RIGHT WENT WRONG*, 2006, OM DEN POLITISKE HØJREFLØJS FEJLTRIN I AMERIKANSK POLITIK.

“VI RISIKERER AT TAGE IMOD BIOTEKNOLOGIERNES TILBUD UDEN AT INDSE DE MORALSKE OMKOSTNINGER, SOM BLANDT ANDET VIL VÆRE EN NY FORM FOR ULIGHED MELLEM MENNESKER.”

postmodernismen, dekonstruktivismen og andre intellektuelle strømninger havde undergravet den søgen efter sandheden og samfundets moralske grundværdier, som han mente var universitetets grundlæggende opgave. Det var delvist en ren ideologisk kritik, men også på mange måder et resultat af den professionalisering, universitetsuddannelserne undergik. Mange universiteter havde i 80'erne opgivet kurser i de klassiske tekster, og de studerende efterspurgt flere praktiske fag og kundskaber, fordi de dybest set gik på universitetet for at få et arbejde bagefter. Bogen var en stærk protest mod den udvikling.

– *Er der sket noget siden, eller holder Blooms diagnose stadig?*

– Det er meget svært at give en overordnet analyse af tendenser og strømninger i dag. Det akademiske liv i USA er meget forskelligartet. Men bogen havde den betydning, at mange universiteter genovervejede deres kursusudbud og pensum, og der blev gjort en indsats for at reetablere de klassiske studier flere steder. I dag vil jeg sige, at der er masser

af lommer i det universitære liv, hvor man gør meget for at holde den klassiske dannelsesstradition på universiteterne i live.

– *Har de studerende ændret sig, siden De begyndte Deres akademiske karriere?*

– Ja, det er der ingen tvivl om, og det var jo også en af Blooms pointer. I 60'erne var de studerende meget engagerede og elskede at diskutere filosofiske og politiske ideer. I dag er de grundlæggende interesserede i at få et job og undgå alt, hvad de opfatter som tidsspilde. På den måde er forskellen mellem studerende i slutningen af 80'erne og i dag ikke så stor. Den store forandring fandt sted fra 60'erne til 80'erne. Jeg har holdt mange foredrag om Irak-krigen på amerikanske universiteter, og de studerende er hverken intellektuelt eller følelsesmæssigt påvirkede af den krig, som vi var af Vietnam-krigen, da jeg studerede.

VIDENSAMFUNDET, UNIVERSITETERNE OG ERHVERVSLIVET

– *Lad os tale lidt om det såkaldte vidensamfund og universiteternes rolle i det. Hvad karakteriserer et vidensamfund?*

– Vidensamfundet er ikke et nyt samfund, vi pludselig er trådt ind i, og som er helt forskellig fra verden af i går. Daniel Bell skrev for over 40 år siden bogen *The Coming of Post Industrial Society*, hvor han tegnede en tidlig version af det. Vidensamfundet er et samfund, hvor fysiske produkter og services i stadig højere grad bliver erstattet af mentale, og hvor de fysiske produkter og services får en stadig højere grad af videns- og informationsinput. Det har skabt nye klasseskel, fordi de højtuddannede bliver belønnet både økonomisk og socialt i sådan et samfund.

– *Nogle vil sige, at universiteterne er kommet til at spille en mere instrumentel rolle i vidensamfundet. Universiteterne skal i dag servicere vidensamfundet snarere end spille en kritisk rolle i det.*

– Universiteterne har altid spillet en instrumentel rolle i forhold til at uddanne f.eks. læger og jurister. Grundlæggende er analysen forkert. Universiteterne har været drivkraften i transformationen til vidensamfundet og den vidensintensive økonomi. I mange tilfælde har univer-

siteterne været selve “udklækningsapparatet” for vidensamfundet. Se på forholdet mellem Stanford University og Silicon Valley. Vi ville ikke have haft noget Silicon Valley uden Stanford. Grænserne mellem den private sektor og universiteterne har været under nedbrydning gennem længere tid, og det tror jeg har været godt for begge parter. De universiteter, der siger, at de ikke vil lave strategiske samarbejder med erhvervslivet, har gjort sig selv irrelevante i vidensamfundet. Man kan sammenligne Harvard og Stanford i USA. Harvard har altid været meget tilbageholdende med at knytte bånd til det lokale erhvervsliv, mens Stanford altid har gjort, hvad det kunne for at knytte de bånd. Det betød f.eks., at Lockheed Missile & Space, en privat flyproducent, allerede i 50'erne etablerede en uddannelse for flyingeniører på Stanford. Lockheed betalte for alle faciliteter og professorer, og Stanford har i dag landets førende uddannelse for flyingeniører.

– *Men er der så plads til humaniora og samfundsvidenskaberne? Her er den*

økonomiske nytte af forskningen jo som regel noget mindre synlig.

– Det er oplagt ikke godt, hvis universiteterne udelukkende tænker i den umiddelbart økonomiske nytte af forskningen. Jeg tror heller ikke, det vil ske. De bedste universiteter vil fortsat have forskning og undervisning i middelalderkunst og klassisk litteratur. Spørgsmålet er omfanget af det. Det vil være nødvendigt at tjene penge et andet sted for at kunne opretholde en stærk forskning og undervisning inden for de områder.

TRANSHUMANISMEN

– DEN TAVSE REVOLUTION

– *Over det meste af den vestlige verden forskes der intenst i bioteknologi – bl.a. ud fra en forventning om, at der ligger et stort økonomisk potentiale her. I bogen Our Posthuman Future advarer De om farerne ved fremtidens bioteknologier, og De har kaldt det transhumanistiske ideal om et teknologisk og medicinsk forbedret menneske for verdens farligste ide. Hvorfor?*

– Min bekymring er, at der er ved at ske en tavs revolution. Transhumanisme

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

“GRÆNSERNE MELLEM DEN PRIVATE SEKTOR OG UNIVERSITETERNE HAR VÆRET UNDER NEDBRYDNING GENNEM LÆNGERE TID, OG DET TROR JEG HAR VÆRET GODT FOR BEGGE PARTER. DE UNIVERSITETER, DER SIGER, AT DE IKKE VIL LAVE STRATEGISKE SAMARBEJDER MED ERHVERVSLIVET, HAR GJORT SIG SELV IRRELEVANTE I VIDENSAMFUNDET.”

er en implicit del af dagsordenen inden for moderne biomedicin. Hvad enten vi taler om humørforændrende medicin, substanser til at forøge muskelmassen, medicin, der selektivt kan slette hukommelsen, prænatal genetisk screening eller genterapi, så er det teknologier, der både kan bruges til at behandle sygdomme og til at kontrollere den menneskelige adfærd og i sidste ende forandre den menneskelige natur. Som samfund har vi ikke taget stilling til, om vi ønsker at bruge medicin til den slags. Den store fare er det tilsyneladende rationelle i det transhumanistiske projekt, når man ser på det i enkeltdele. Hvem ønsker ikke umiddelbart at leve længere eller være mindre udsat for menneskelig lidelse? Derfor risikerer vi at tage imod bioteknologiernes tilbud uden at indse de moralske omkostninger, som blandt andet vil være en ny form for ulighed mellem mennesker. Hvis vi begynder at transformere os selv til højere væsener, hvilke rettigheder vil de væsener da hævde i forhold til dem,

de lader tilbage? Hvis nogle går i den retning, kan andre da tillade sig ikke at følge efter? De spørgsmål er vanskelige nok i rige, udviklede lande. Tilføj så virkningerne i forhold til borgerne i verdens fattigste lande.

ER HISTORIEN SLUT?

– Jeg er sikker på, at De har fået spørgsmålet utallige gange de sidste femten år, men jeg spørger Dem alligevel: Mener De fortsat, at historien er slut?

Fukuyama ser træt ud og tager en dyb indånding, før han svarer.

– Altså, med slutning mente jeg ikke “ophør”, vel. Det var “slutning”, som Marx forstod det, altså at der er en moderniseringsproces, som leder til en bestemt slags samfund. Marx mente, processen ville føre til kommunisme, og mit argument i bogen var, at der ved enden af denne evolutionære proces er et liberalt demokrati med markedsøkonomi. Det er det sidste stadie i menneskets evolutionære moderniseringsproces. Jeg ser intet i verden, der modsiger den tese.

– *Islamismen er ikke en reel udfordrer, som kommunismen var?*

– Nej, overhovedet ikke. Jeg tror ikke, vi kommer til at leve i en islamisk republik, hvor mullaher bestemmer, hvordan vi skal leve vores liv. I modsætning til kommunismen, der appellerede til mennesker overalt i verden, har islamismen ikke bred appel. Den er mest af alt et resultat af en mislykket moderniseringsproces i den arabiske verden. Den største udfordring er Kina, og her kan udviklingen gå hen og underminere min tese. Kan man have et fuldt moderne samfund med markedsøkonomi under et totalitært styre? Men hvis du spørger mig, om vi kommer til at ligne kineserne mere om 50 år, eller de kommer til at ligne os mere, er jeg ret sikker på, at de vil ligne os mest.

EN UDDANNELSE, DER FORPLIGTER

Der var masser af opfordringer til at stive ambitionerne af, da Økonomisk Forening holdt 70-års jubilæum med alumner som statsministeren, prorektor Nina Smith og tre tunge drenge fra dansk erhvervsliv.

Noblesse oblige, siger franskmændene. Men ud over, at adel forpligter, som de franske ord betyder, er der også noget, der tyder på, at en titel som cand.oecon. gør det, hvis man skal holde trit med den perlerække af topposter, som tidligere studerende på studiet har opnået.

Det var den håndfuld talere, som var inviteret til at festliggøre Økonomisk Forenings 70-års jubilæum, et tydeligt eksempel på. Fra erhvervslivet var det administrerende direktør

Carsten Andersen fra Sydbank, administrerende direktør Jørgen Vig Knudstorp fra LEGO samt skibsreder og øverste ansvarlige for A.P. Møller-Mærsk Nils Smedegaard Andersen. Fra Aarhus Universitet var det økonomiprofessor og prorektor Nina Smith, og fra landets absolutte toppost i det politiske system var det statsminister Anders Fogh Rasmussen.

Den nuværende statsminister er Danmarks første statsleder med en cand.oecon.-titel, men måske ikke den sidste, kom det

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

Anders Fogh Rasmussen var tilbage på skolebænken i forbindelse med Økonomisk Forenings 70-års jubilæum, hvortil han var indbudt som taler. Det samme var hans sidekammerat, prorektor og professor Nina Smith. Yderst til højre er det professor på Institut for Økonomi Per Baltzer Overgaard.

opfordrende fra Anders Fogh Rasmussen til de hundredvis af økonomistuderende, som fyldte Søauditoriet til jubilæumsarrangementet:

– Aarhus Universitet er ikke ansvarligt for, hvad der siden er sket for mig, men det ville da ikke være værst, hvis der i salen i dag sidder en kommende statsminister.

DET STORE ARBEJDE EFTER STUDIET

De tre direktører fra det private erhvervsliv gav alle udtryk for, at økonomuddannelsen på Aarhus Universitet er en grundsten, der kan bygges solide karrierer på, men man kommer ikke sovende til det, understregede Carsten Andersen fra Sydbank, som var den første akademiker i banken.

– I dag er der 100 akademikere i Sydbank, og en del af dem er cand.oecon.er. Generelt er der mange topledere med den uddannelsesbaggrund, og det borger for uddannelsens kvalitet, men det er ingen garanti for et direktørjob. Det kræver, at man står tidligt op om morgenen og er flittig, sagde bankdirektøren.

Det er heller ikke nok at være god til regning og økonomisk teori, hvis man vil være leder og en god en af slagsen, var en af Nils Smedegaard Andersens pointer:

– Det, jeg har brugt mest tid på at lære efter studiet, er HR (human ressource, red.). Det er ikke naturgivet, at man bliver en god leder. God ledelse kræver, at man kan forstå mennesker, og det kræver ofte alder og erfaring.

Jørgen Vig Knudstorp fra LEGO påpegede ligesom skibsrderen, at det er med studiet som med et nyrehvervet kørekort. Det er først efter køreprøven, man virkelig lærer at køre bil.

– Studiet giver den tilstrækkelige problemløsningsmetode, men det er først i praksis, man lærer at definere et problem, Det er også først i praksis, at man kan begynde at løsrive sig fra teorierne og udvikle en faglig kreativitet, så man kan flytte rundt på kendte brikker på en ny måde. Desuden er studierne meget individbaserede, så mange skal ud og lære at fungere i teams, ellers kan de ikke blive gode ledere, sagde LEGO-direktøren.

RIGTIG ØKONOM

Spørger man ind til statsminister Anders Fogh Rasmussens studietid på Aarhus Universitet, viser der sig et billede af en mand, som altid har været superambitiøs og myreflittig.

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

Anders Fogh Rasmussen er en af regeringens i alt 4 ministre, der har en kandidatgrad fra Aarhus Universitet. Justitsminister Lene Espersen og forsvarsminister Søren Gade er også cand.oecon.er, begge fra 1990. Desuden blev minister for sundhed og forebyggelse Jakob Axel Nielsen cand.jur. i 1994.

Da journalister under valgkampen stod i kø for at interviewe statsministeren under hans daglige løbetur, passede det ham givetvis rigtigt godt, fordi han på den måde fik slået to fluer med ét smæk. Fra Anders Fogh Rasmussen var helt ung, har han tilsyneladende udnyttet enhver given lejlighed til at være effektiv. I et interview til *AU-gustus* fortæller statsministeren, hvordan han som økonomistuderende i Århus fik det vendt til en fordel at have studenterjob i København.

– Det var typisk hårdere at få pointene hjem ved at skrive opgaver, men det havde den fordel, at jeg kunne skrive hvor som helst, og jeg skrev mange op-

gaver i toget, fortæller statsministeren, der blev cand.oecon. i 1978.

Under studierne var han politisk aktiv som formand for Venstres Ungdom, og hen mod slutningen af studiet kom han i Folketinget i kraft af, at han var suppleant for Aksel Petersen, der ville nedlægge sit mandat. Anders Fogh Rasmussen så i øjnene, at det manglende speciale ville være en klods om benet, hvis det ikke blev afleveret, før han satte sig på taburetten på Christiansborg.

– Jeg spurgte Aksel Petersen, om han ikke kunne blive hængende lidt længere. Det sagde han ja til, og med pladsen i Folketinget, der ventede på mig, havde jeg et stærkt incitament for

NOBELPRIS I ØKONOMI

Økonomiprofessor og prorektor på Aarhus Universitet Nina Smith mindede om, at en mulig karrierevej er forskningen, og den ultimative highscore på den karrierevej må siges at være en Nobelpris inden for ens forskningsfelt, og hvorfor ikke tænke i de baner? Drømmene er ikke større end de, der drømmer dem, så drøm højt – det kan forskningskvaliteten og miljøet på økonomistudiet på Aarhus Universitet godt bære, understregede den kvindelige økonomiprofessor.

– Økonomi uddanner i dag forskere, som samarbejder med Nobelpristagere. Nobelpristagere har deres jævnlige gang på Økonomi på Aarhus Universitet. Ja, det er vel ikke for højt-flyvende at sige, at vi en dag kan få en Nobelpristager, der er udsprunget fra Økonomi på Aarhus Universitet, sagde hun til jubilæet.

Økonomisk Forening er med sine 70 år en af de første studenterforeninger, der blev dannet på Aarhus Universitet, der næste år selv runder 80 år.

FOTO: SØREN KJELDGAARD/AU-FOTO

Der var løssluppen stemning op til jubilæumstalerne fredag eftermiddag den 6. oktober, hvor Økonomisk Forening fejrede sit 70-års jubilæum på Aarhus Universitet. Her er det de to professorer Claus Vastrup (t.v.) og Per Baltzer Overgaard fra Økonomisk Institut, statsminister Anders Fogh Rasmussen og Aarhus Universitets prorektor Nina Smith.

at blive færdig. Jeg stod op klokken fem om morgenen og løb en tur, og resten af dagen skrev og skrev og skrev jeg så. Den 1. juli, efter et par måneder, kom jeg så i gang i Folketinget, fortæller Anders Fogh Rasmussen.

KAN UNDERVISEREN HUSKE HAM?

Som ung forestillede han sig en karriere i det private erhvervsliv, men hvad med underviserne? Kunne de i stud.oecon. Anders Fogh Rasmussen spottede en kommende statsleder? *AU-gustus* har spurgt tidligere overvismand, økonomiprofessor Claus Vastrup, som i sin tid var vejleder for statsministeren. Men Claus Vastrup må melde pas på det konkrete spørgsmål, om han bed særligt mærke i Anders Fogh Rasmussen blandt de studerende.

– Jeg kan huske den opgave, han skrev hos mig, men den udtaler jeg mig principielt ikke om, og jeg kan nu ikke huske, at han skilte sig specielt ud i forhold til andre studerende, siger Claus Vastrup.

EN KOLOSSAL OMVÆLTNING

Anders Fogh Rasmussen husker selv tilbage på sin studietid med en god fornemmelse i maven, om end det lige krævede lidt tilvænning at komme fra fødegården ved landsbyen Hvidding, som ligger mellem Randers og Viborg, til universitetet i storbyen.

– Den første tid var en kolossal omvæltning. Jeg kom til Århus og boede på et kammer på Dronning Margrethes Vej, og som studerende var man overladt til sig selv. For at få kontakt til andre studerende var jeg nødt til at gå en del i byen, siger Anders Fogh Rasmussen.

Efter gymnasiet var han ikke i tvivl om, at han skulle læse økonomi på Aarhus Universitet, og statsministeren overvejede heller ikke undervejs at skifte til cand.polit.-studiet på Københavns Universitet for at samle studiejob og studier i samme by. Ganske enkelt, fordi – som han sagde til universitetets udsendte medarbejder:

– Jeg ville jo være rigtig økonom. I København kan man jo kun blive cand. polit.

RIGTIG ØKONOM

AU-gustus mødte statsministeren, da han tre dage efter Folketingets åbning i begyndelsen af oktober tog sig en fridag fra det politiske arbejde for at komme og holde en festtale på Aarhus Universitet til Økonomisk Forenings jubilæumsarrangement. Også i festtalen understregede han, at der er forskel på økonomer fra Københavns Universitet og ”rigtige økonomer” fra Aarhus Universitet.

– Indtil nu har der været fem statsministre i Danmark, der har haft en økonomisk baggrund. De fire første var kun cand.polit.er, sagde statsministeren og udløste højlydt jubel blandt tilhørerne i Søauditoriet, hvor jubilæumsarrangementet blev holdt.

Anders Fogh Rasmussen læste på Aarhus Universitet fra 1972 til 1978.

CAND. SCIENT'ER SPARE PENGE?

JA! Se hvordan
www.candscient.nu

IDA er med mere end 62.000 medlemmer landets største interesseorganisation for tekniske og naturvidenskabelige kandidater. Flere og flere cand.scient.er har allerede opdaget, at de er bedst stillet i IDA. Udover økonomiske fordele som landets formentlig billigste og bedst dækkende forsikringer, får du som medlem adgang til mere end 700 arrangementer årligt, deltagelse i fagtekniske selskaber og meget mere. Brug 5 minutter på www.candscient.nu og læs om alle fordelene. **Velkommen som cand.scient. i IDA.**

FOLKEUNIVERSITETET I ÅRHUS UDBYDER FORELÆSNINGER I KØBENHAVN

Til foråret kan alumner fra Aarhus Universitet gå gratis til forelæsninger på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole i Emdrup.

Folkeuniversitetet i Århus er kendt for sine tværfaglige og velbesøgte forelæsninger omkring livets store spørgsmål. Efter Aarhus Universitets store fusion udvider Folkeuniversitetet sig nu også geografisk og vil fra februar til maj 2008 tilbyde forelæsninger på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU) i Emdrup.

Med forelæsningsrækkerne på DPU får alle interesserede i hovedstadsområdet en ekstra mulighed for at lytte til nogle af de bedste formidlere og forskere i Danmark. Og for alumner, ansatte og pensionerede fuldtidsansatte fra hele det fusionerede Aarhus Universitet – med ledsager – kan to af forelæsningsrækkerne blive en gratis fornøjelse, som det også er tilfældet ved forelæsningerne i Århus.

Folkeuniversitetet har planlagt flere forløb med DPU forskere, men også et

bredt spekter om andre emner, f.eks. Danmarks besættelse, de største samfundstænkere, det nyeste inden for ledelse og kommunikation og kanondebatten.

– Forelæsningsrækken "Det meningsfulde liv" skal gøre os klogere på, hvad et meningsfuldt liv er set fra f.eks. en medicinsk synsvinkel, en filosofisk og en psykologisk synsvinkel. Vi prøver at tage nogle af de meget populære emner fra forelæsninger her i Århus og bringe dem til hovedstaden i håb om, at deltagerne dér får lige så meget glæde af dem, forklarer rektor for Folkeuniversitetet i Århus, Sten Tiedemann.

Tager man S-banen, ligger DPU i Emdrup kun 14 minutters kørsel fra Københavns Hovedbanegård. Universitetsskolen har plads til ca.

250 tilhørere, og Sten Tiedemann glæder sig over, at det er lykkedes at arrangere 28 forelæsningsrækker. Han forventer, at der i foråret kan køre 8-10 forskellige forelæsningsrækker om tirsdagene i tidsrummet fra kl. 17.30 til 21.45 og i weekenden 1-2. marts.

LÆS MERE OM FORELÆSNINGERNE PÅ HJEMMESIDEN: WWW.FOLKEUNIVERSITETET.AU.DK

Folkeuniversitetet på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole

Det vidende samfund

Igennem de seneste ti år har Lars Qvortrup været fascineret af og arbejdet med et særligt mysterium: Undervisningens mysterium. Det mysterium at nogen underviser, og at der ud af denne undervisning kommer læring. Det er til at forstå, at læger med medicin og operationsudstyr kan gøre syge mennesker raske. Her er der i det mindste tale om en eller anden form for kausalitet. Kniven skærer det syge væv væk, medicinen indgår i kemiske forbindelser med kroppens stoffer. Men undervisning? Vi planter ikke ny viden, og det er kun i overført forstand, at vi banker lærdom ind i hovedet på ungerne. Nej, vi kommunikerer, og vi tilrettelægger kommunikation: klasseundervisning, gruppearbejde, individuelt arbejde, studieture, hjemmearbejde, vejledning, stavebrønde, lytteøvelser, pædagogiske computerspil osv. Og så kommer der noget helt andet ud af det: Læring! Og alt dette foregår ikke kun i klassen eller i skolen, men alle mulige steder.

ÅBNINGSFORELÆSNING 8460
Dekan Lars Qvortrup, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
Tirsdag den 5/2 kl. 17.30-19.15
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D169
Pris 100 kr. Studerende 50 kr.

Det faderløse samfund

Historikeren Henrik Jensen vil med udgangspunkt i sin seneste anmelderroste bog, 'Det faderløse samfund', give en kulturhistorisk analyse af konsekvenserne af fader- og autoritetssvækkelsen i den vestlige kultur i det 20. århundrede med fokus på fader-søn-forholdet og på kulturkampen mellem faderlige værdier som autoritet og ansvar og moderlige værdier som individualitet og omsorg.

FORELÆSNING 8461
Lektor Henrik Jensen, Roskilde Universitetscenter
3 tirsdage kl. 20-21.45. Start den 5/2
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D169
Pris 300 kr. Studerende 150 kr.

Kærlighed

Kærligheden fascinerer os. Vi tror på den, længes efter den og drømmer om den. Mange oplever den, og nogle oplever at mangle den. Men hvad er kærlighed egentlig? Er kærlighed en følelse, en forpligtelse, et valg, en besættelse, et arbejde. Er kærlighed biologi? En religiøs gerning eller et middel mod ondskab? Har kærlighed altid eksisteret, eller er det en foranderlig kulturel ide, en fiktion? Vi har inviteret 5 forskere til at komme med deres fortælling om, hvad kærlighed er – historisk, økonomisk, kulturelt – i hjernen og mellem mennesker.

- 05/02: Kærlighedens grundlæggelse.** Lektor George Hinge, Klassisk Filologi, Aarhus Universitet
- 12/02: Kærlighedens økonomi.** Lektor Michael Svarer, Økonomi, Aarhus Universitet
- 19/02: Fra hjerte til hjerte i forskellige kulturer.** Lektor Ole Martin Høystad, Center for Kulturstudier, Syddansk Universitet
- 26/02: Forelskelsens neurobiologi.** Hjerneforsker Troels W. Kjær, overlæge v. Rigshospitalet
- 04/03: Kærlighedskamæleoner – kærlighed og seksualitet i senmoderniteten.** Læge Christian Graugaard, fmd. for foreningen Sex og Samfund

FORELÆSNING 8462
5 tirsdage kl. 20-21.45. Start 5/2
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium 174
Pris 480 kr. Studerende 240 kr.

Danmark besat

Det var Danmarks overlevelse, der stod på spil, da tyske tropper rullede over grænsen tidligt om morgenen den 9. april 1940. Alligevel valgte regeringen at indstille kampene, næsten inden de var kommet i gang. Var det rigtigt? Det diskuterede man den 9. april, og det diskuterer man i dag. Sandheden er, at hverdagen for langt de fleste danskere kun i ringe grad blev påvirket af den tyske tilstedeværelse, og at mange

var enige i regeringens politik. Men sandheden er også, at danskerne gik langt i samarbejdet med besættelsesmagten, og at grundlovssikrede rettigheder blev overtrådt i bestræbelsen på at takkes ubudne gæster. Det gav den nationale selvfølelse et knæk, og det gav modstandsbevægelsens indsats en fremtrædende plads i besættelsestidens historie. Forelæsningsrækken giver en samlet fremstilling af historien om demokrati og diktatur, om heltemod og opportunisme, om overlevelse og ære samt om modsætninger og sammenhænge.

- 05/02: 1930'erne.** Ph.d.-stipendiat Jakob Sørensen, Københavns Universitet
- 12/02: Samarbejdspolitik 1940-43.** Lektor Niels Wium Olesen, Aarhus Universitet
- 19/02: Økonomisk tilpasning.** Lektor Joachim Lund, Copenhagen Business School
- 26/02: Væbnet kollaboration ude og hjemme.** Lektor Claus Bundgård, Roskilde Universitetscenter
- 04/03: Modstandsbevægelsen, inkl. allieret tjeneste.** Ph.d. stipendiat Jakob Sørensen, Københavns Universitet
- 11/03: Befrielse og retsopgør.** Lektor Niels Wium Olesen, Aarhus Universitet

FORELÆSNINGSRÆKKE 8463
6 tirsdage kl. 20-21.45. Start 5/2
DPU i Emdrup, bygning D, lokale D165
Pris 580 kr. Studerende 290 kr.

Peter Kemp om filosofernes opgave

Hvad har optaget filosofierne i det sidste kvarte århundrede? Kan man finde linjer i denne filosofiske debat? Og er vi blevet klogere, eller står vi blot et andet sted? Forelæsningerne lægger op til en diskussion af disse spørgsmål og tager udgangspunkt i Peter Kems seneste bog 'Den hvileløse tanke' (Tiderne Skifter).

- 12/02: Fra politik til etik (1980'erne)**
- 19/02: Fra etik til ret (1990'erne)**
- 26/02: Fra ret til global politik (det 21. århundrede)**

Det svære liv

Spiseforstyrrelser, selvmord, misbrug, depression, angst og stress. Lidelsen er langtfra udryddet i den moderne verden. Måske er friheden, den øgede individualisering og de mange valgmuligheder i sig selv med til at skabe lidelse. I denne foredragsrække analyserer psykologer, sociologer, filosoffer og andre fagfolk lidelsen i den moderne kultur. Antologien 'Det svære liv' (Aarhus Universitetsforlag, 2005) er inkluderet i prisen.

- 12/02: Introduktion til det svære liv.** Anders Dræby Sørensen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
- 19/02: Tidspres og kompleksitet i hverdagslivet.** Sociolog Mette Jensen, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet
- 26/02: Depression som diagnose på kulturen.** Ph.d. Anders Petersen, Ørebro Universitet
- 04/03: Den stressede familie.** Professor Per Schultz-Jørgensen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
- 11/03: Normalitet og afvigelse i det moderne samfund.** Ph.d.-stipendiat Marie Østergaard Møller, Statskundskab, Aarhus Universitet

FORELÆSNING 8465
5 tirsdage kl. 17.30-19.15. Start 12/2
DPU i Emdrup, bygning D, lokale D165
Pris 580 kr. Studerende 380 kr. Inkl. bog (værdi 248 kr.)

Det nyeste om ledelse, innovation og kommunikation

Hør om de seneste teorier inden for ledelse, innovation og kommunikation. Vi har inviteret landets fremmeste formidlere og skarpeste hoveder fra Handelshøjskolen på Aarhus Universitet til at fortælle om de væsentligste nye udviklingsretninger, teorier og instrumenter.

- 26/02: Hinsides info-entusiasmen – om ledelse og organisation som kommunikation.** Professor Finn Frandsen, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
- 04/03: Ledelse – Social intelligens i netværkssamfundet.** Professor Steen Hildebrandt, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet

- 11/03: Innovationens rolle i fremtidens vindervirksomheder.** Professor Anders Drejer, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet

FORELÆSNING 8466
3 tirsdage kl. 20-21.45. Start 26/2
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium 169
Pris 380 kr. Studerende 190 kr.

WEEKENDEN den 1.-2. marts 2008:

Sigøjnere

Sigøjnere, også kaldet romaer, er Europas største etniske minoritet. Vi kender dem som farvestrålende, fascinerende og farlige eksistenser fra litteratur, musik og film. Og som 'problembørn' i mediernes reportager fra Øst- og Centraleuropa. Men hvem er romaerne egentlig? I løbet af denne temadag får du et indblik i romaernes historie, sprog og kultur – fra deres udvandring fra Indien for over 1000 år siden, deres ankomst til Europa i middelalderen og deres liv på kanten af de europæiske samfund op gennem århundrederne til i dag. Temadagen består af fem oplæg og en efterfølgende paneldebat. Undervejs vil der blive vist dias, spillet eksempler på romaernes musik og vist uddrag af nogle af de film, hvor sigøjnere portrætteres som eksotiske, farlige og fascinerende eksistenser. Der lægges op til debat om forholdet mellem fiktionens sigøjnere og virkelighedens romaer. Temadagen tager udgangspunkt i bogen 'Sigøjnere - 1000 år på kanten af Europa' (Aarhus Universitetsforlag, 2006), som er inkluderet i prisen.

- Romaernes levevilkår i Europa i dag.** Journalist og forfatter Malene Fenger-Grøndahl
- Romaernes sprog, romani, og hvad det afslører om romaernes rejse fra Indien til Europa.** Lingvist Peter Bakker, Aarhus Universitet

- Dansk videnskabs syn på romaer.** Historiker og roma Biljana Muncan
- Romabørn og integrationsproblemer i Helsingør.** Psykolog Johannes Busk Laursen, redaktør af www.romnet.dk
- Romaernes nationsopbygning og politiske mobilisering.** Idéhistoriker og forfatter Carsten Fenger-Grøndahl

FORELÆSNING 8467
Tilrettelæggelse: Malene og Carsten Fenger-Grøndahl
Lørdag 1/3 kl. 10-16
DPU Emdrup. Bygning D. Auditorium D174
Pris 480 kr. Studerende 380 kr. Inkl. bog (værdi 348 kr.)

At lytte til klassisk musik

Foredraget er en guide, en rejsefører til at opleve klassisk musik – det handler om at lytte og om, hvad der er godt at have i baghovedet og mellem ørerne, mens man gør det. Komponisten, værket og udførelsen er det afgørende, når man lytter til klassisk musik. Med udgangspunkt i en lang række eksempler på musik af forskellige komponister vil der blive givet et bud på, hvordan man som lytter kan opleve og fortolke det samlede kunstneriske udsagn. Undervejs vil emner som musikkens ritualer, lyd, form, udtryk, betydning og struktur blive taget op. Jakob Levinsen har skrevet bogen 'Klassisk musik. Alt hvad du skal vide, når du lytter' (Gyldendal, 2006), og bogen vil ligge til grund for forløbet.

FORELÆSNING 8468
Litteraturredaktør og musik- og filmanmelder Jakob Levinsen, Jyllands-Posten
Lørdag den 1/3 kl. 10-16
DPU i Emdrup. Bygning D. Lokale D165
Pris 300 kr. Studerende 150 kr.

Folkeuniversitetet på

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole

Se på kunst!

Foredragene er en guide til, hvordan forskellige former for billedkunst kan opleves, og hvordan man sætter ord på sine indtryk. Vi kigger på, hvad det er, kunsten vil. Har den en morale eller et budskab, eller er den åben for enhver fortolkning? Det handler om de forskellige perioder og kunstneres udtryksformer og stilarter. Vi arbejder med farver, former, motiver og materialer. Vi gennemgår også nogle af de forskellige idealer og holdninger, der har været med til at forme kunstens fortællinger og udtryksformer. Vi kommer ind på de symboler og referencer, der ligger i kunsten: Hvad skal man vide for at kunne knække koden? Skal man kende sin historiebog, eller skal man være opdateret på sladder om de kendte?

FORELÆSNING 8469
Mag.art. Anne Sofie Ejersbo Frederiksen, Aarhus Kunstmuseum ARoS
Lørdag og søndag den 1-2/3 kl. 10-16
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D169
Pris 600 kr. Studerende 300 kr.

Læringsstile

Læringsstile spiller selvfølgelig en stor rolle i en undervisningssammenhæng, men det går videre: Kendskabet til ens egen og andre menneskers læringsstilsprofil kan ændre samarbejds- og ledelsesprocesser afgørende. Man forstår andre menneskers måde at agere på i en arbejds- og læringssammenhæng, og man udvikler respekt og tolerance. Dette fører til en mere smidig og effektiv omgang med andre, og mange arbejdsituationer – møder, teamarbejde, ledelse osv. – afvikles med et minimum af stress og anspændthed. Kurset giver en introduktion til Dunns og Dunns læringsstilsmodel, der er kendetegnet ved at være meget tilgængelig og jordnær. Desuden præsenteres deltagerne for en lang række strategier for brugen af læringsstile i hverdagen, både den private og den arbejdsmæssige. Prisen inkluderer en læringsstilsprofilering. Ole Lauridsen har lige udgivet bogen "Fokus på læring" (Akademisk Forlag). Bogen er en detaljeret gennemgang af brugen af læringsstile i dagliglivet.

FORELÆSNING 8470
Lektor Ole Lauridsen, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
Søndag 2/3 kl. 10-16
DPU i Emdrup. Bygning D. Lokale D165
Pris 440 kr. Studerende 320 kr.

Klimaændringer – dommedag nu?

Mød bl.a. en af forskerne fra FN's klimapanel, som vandt Nobels fredspris i 2007, og hør om klimaændringernes årsager og konsekvenser. Se det endelige program på www.folkeuniversitetet.au.dk

FORELÆSNING 8471
Søndag 2/3 kl. 10-16
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D174
Pris 300 kr. Studerende 150 kr.

Fra gen til husdyr

Genetisk forskning har i de seneste år forbedret vores kendskab til husdyrenes arveanlæg. I forskningen identificeres arveanlæg, som bestemmer husdyrenes sundheds- og produktions-egenskaber og arvelige sygdomme, og denne nye viden kan bruges i det praktiske avlsarbejde. Genteknologi og dyrekloningsteknikker har også gjort det muligt at frembringe transgene grise, der kan tjene som sygdomsmodeller for humane sygdomme som Alzheimers sygdom, Parkinsons sygdom eller sclerose. Hør forskere fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet fortælle om forskningen inden for genteknologi på husdyrområdet.

- 26/02: Dyrekloning – status og perspektiver.** Forskningsprofessor Henrik Callesen, Genetik og Bioteknologi, Aarhus Universitet
- 04/03: Fra fænotype til genotype – om detektivarbejdet med at finde den genetiske baggrund for arvelige sygdomme.** Seniorforsker Bo Thomsen, Genetik og Bioteknologi, Aarhus Universitet
- 11/03: Gensplejsede grise som modeldyr for humane nervesygdomme.** Seniorforsker Knud Larsen, Genetik og Bioteknologi, Aarhus Universitet

FORELÆSNING 8472
3 tirsdage kl. 17.30-19.15. Start 26/2
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D169
Pris 300 kr. Studerende 150 kr.

Det meningsfulde liv

Ud fra seks forskellige fagtraditioner belyser foredragsrækken ideen om et meningsfuldt liv. Den viser, hvordan en lang række overindividuelle forhold som sprog, politik, teknologi, etik, natur og menneskelige fællesskaber er nødvendige for mening i livet. Der argumenteres for, at det først er med disse forhold, at mennesker møder de horisonter, som et meningsfuldt liv kan udfolde sig igennem. Foredragene leverer dermed også en kritik af tidens jagt på højdepunktsoplevelser og individualistisk selvrealisering. Den viser, hvorfor disse ikke kan lede os frem til mening og værdi i tilværelsen – og påpeger, at dette gælder i både samfundsmæssige og personlige sammenhænge. Foredragene er baseret på antologien 'Det meningsfulde liv' (Aarhus Universitetsforlag), der er inkluderet i prisen.

- 11/03: Filosofien og det meningsfulde liv.** Redaktør Cecilie Eriksen
- 25/03: Psykologien og det meningsfulde liv.** Adjunkt Svend Brinkmann, Aarhus Universitet
- 01/04: Teologien og det meningsfulde liv.** Sognepræst Birgitte Graakjær Hjort
- 08/04: Samfundsvidenskaben og det meningsfulde liv.** Adjunkt Christian T. Lystbæk
- 15/04: Lægevidenskaben og det meningsfulde liv.** Læge Lise Gormsen
- 22/04: Naturvidenskaben og det meningsfulde liv.** Lektor Peter C. Kjærgaard, Aarhus Universitet

FORELÆSNING 8473
6 tirsdage kl. 17.30-19.16. Start 11/3
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D174
Pris 680 kr. Studerende 480 kr. inkl. bog. (værdi 198 kr.)

Gud eller Videnskaben?

Forholdet mellem videnskab og religion har gennem historien været præget af strid om, hvem der har autoritet til at forklare verden og menneskets placering i den. Både videnskaben og religionen spiller en stor rolle i vores tilværelse, men kan tro og viden forenes? Foredragene vil give et indblik i de diskussioner, der historisk har været mellem videnskaben og

religionen og et udblik til de diskussioner, der eksisterer på området i dag.

- 11/03: Gud og den videnskabelige revolution.** Jakob Bek-Thomsen, Netværk for videnskab og teknologi, Aarhus Universitet
- 25/03: Darwin og intelligent design.** Lektor Peter C. Kjærgaard, Idehistorie, Aarhus Universitet
- 01/04: Videnskaben og virkeligheden – er det sandheden, forskerne søger?** Bent Raymond Jørgensen, Niels Bohr Institutet
- 08/04: Når hjernen tror – religion og hjerneforskning.** Ph.d. Uffe Schjødt, Religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 15/04: Ligklædet i Torino – et helligt relikvie?** Læge og forfatter Niels Svensson

FORELÆSNING 8474
5 tirsdage kl. 20-21.45. Start 11/3
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D174
Pris 480 kr. Studerende 240 kr.

Afrika – det fortabte kontinent?

Mennesker i Afrika syd for Sahara har i dag endnu dårligere vilkår, end de havde i 1960'erne. Hvorfor kan den mirakelkur, som igennem de sidste år har betydet fremgang i Asien, ikke eksporteres til Afrika? Er det udlandet, kolonialismen eller imperialismen, der er skyld i Afrikas vedvarende økonomiske og sociale nedtur? Vi spørger forskere og en praktiker, hvor Afrika er på vej hen. Hvad skal der til for at styrke udviklingen? Hvem har ansvaret? Hvad er det for eksterne og interne forhold i Afrika, der hæmmer eller direkte blokerer for forandringer i positiv retning?

- 25/03: Afrikas svage stater: mulige forklaringer og tendenser.** Lektor Mette Kjær, Statskundskab, Aarhus Universitet
- 01/04: Kulturens betydning i forståelsen af Afrika.** Seniorforsker Ole Therkildsen, Dansk Institut for Internationale Studier
- 08/04: Verdenssamfundet og Afrikas humane katastrofer – om ansvar og ansvarsforflygtigelse.** Lektor Tonny Brems Knudsen, Statskundskab, Aarhus Universitet
- 15/04: Hjælper bistanden til Afrika overhovedet?** Adjunkt Christian Bjørnskov, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
- 22/04: Nye positive tendenser i udviklingen i Afrika.** Formand for Mellemfolkeligt Samvirke, Trine Pertou Mach

FORELÆSNINGSRÆKKE 8475
5 tirsdage kl. 20-21.45. Start 25/3
DPU i Emdrup, bygning D. Lokale D165
Pris 480 kr. Studerende 240 kr.

Hvad enhver dansker bør vide

Kanondebatten raser, og diskussionen om hvad enhver dansker bør vide, fortsætter. Hvad skal der til for at være alment dannet, og hvad er den grundlæggende viden, der ruster os til at forstå og tage del i den verden, der omgiver os? Syv eksperter med overblikket i orden fortæller om det, de mener, vi alle burde vide om deres fag.

- 25/03: Dansk arkitektur.** Lektor Leif Høgfeldt Hansen, Arkitektskolen Århus
- 01/04: Litteraturen.** Ph.d. Kim Lilholt Rugaard, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet
- 08/04: Økonomi og politik.** Professor Jesper Jespersen, Roskilde Universitetscenter
- 15/04: Naturvidenskaben.** Lektor Kurt Møller Pedersen, Aarhus Universitet
- 22/04: Verdens historie.** Professor Uffe Østergaard, Copenhagen Business School
- 29/04: Idehistorien.** Mag.art. Flemming Houe
- 06/05: Kunsthistorien.** Lektor Hans Jørgen Frederiksen, Aarhus Universitet
- 13/05 Musik.** Lektor Arne Kjær

FORELÆSNING 8476
8 tirsdage kl. 17.30-19.15. Start 25/3
DPU i Emdrup, Bygning D, auditorium D169
Pris 780 kr. Studerende 390 kr.

Pædagogikkens indsigter

Pædagogik er sjældent entydig, men ofte flertydig. Faktisk er det ikke meget inden for pædagogikken, der nødvendigvis må være, som det er. Næsten alt kan i princippet gøres og fortolkes anderledes. I hverdagens praksis kan det imidlertid være vanskeligt at få øje på de andre muligheder, da tingene ofte skal løses bedst muligt, nu og her. Foredragene vil diskutere og reflektere over de temaer og problematikker, der tilbagevendende er blevet tillagt betydning i pædagogikken og den pædagogiske teori. Ikke fordi man nødvendigvis *skal* forstå og handle på en anden måde, men for at åbne øjnene for, at man *kan* handle og forstå anderledes. Fore-

læserne er alle bidragsydere til værket 'Klassisk og Moderne Pædagogisk Teori' (Hans Reitzels forlag, 2007).

- 25/03: Hvad er meningen med opdragelse, undervisning og uddannelse?** Rektor Lars Jakob Muschinsky, N. Zahles Seminarium
- 01/04: Pædagogik og pædagogiske teorier i Danmark fra 1960.** Lektor Peter Østergaard Andersen, Københavns Universitet
- 08/04: Deltager og tilskuer – indtagelse af pædagogisk perspektiv.** Lektor Christian Aabro, Frøbelseminaret
- 15/04: Lige børn leger bedst.** Lektor Tomas Ellegaard, Roskilde Universitetscenter
- 22/04: Den flerkulturelle dimension i pædagogikken.** Lektor Bolette Moldenhawer, Københavns Universitet
- 29/04: Uddannelsespolitik og globalisering.** Lektor Egon Hedegaard, Københavns Universitet
- 06/05 Om viden og kunnen – pædagogisk set.** Lektor Tone Saugstad, Københavns Universitet
- 13/05 Myndiggørelse og kontrol, magt eller mulighed.** Lektor Jan T. Frederiksen, Roskilde Pædagogseminarium

FORELÆSNING 8477
8 tirsdage kl. 17.30-19.15. Start 25/3
DPU i Emdrup. Bygning D. Lokale D165
Pris 780 kr. Studerende 390 kr.

Company Karma

Verden ændrer sig, og dermed ændres begrebet en virksomhed. Verden er lille og gennemsigtig. Karma betyder: Gerninger føder. Tanker, følelser og handlinger har konsekvenser. Virksomheder og virksomheders vækst har stor betydning for verden. Det samme har forbrugernes indkøbsbeslutninger. Foredraget sætter fokus på karma-begrebet, på den transparente virksomhed, på ledelse i den moderne virksomhed, på individernes ansvar og muligheder, og der tales om selvledelse og personlig udvikling. Hør om tankerne bag den nye bog 'Company Karma', som er inkluderet i prisen.

FORELÆSNING 8478
Professor Steen Hildebrandt, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet og direktør Christian Stadil, Hummel
Tirsdag 1/4 kl. 20-21.45
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D169
Pris 380 kr. Studerende 340 kr. Inkl. bog (værdi 275 kr.)

Krydderi på tilværelsen

Krydderierne har været en vigtig del af vor madkultur siden tidernes morgen. I foredragene gennemgås en række krydderier fra hele verden samt deres kulturhistorie, botanik og indholdsstoffer. Desuden vil deres anvendelse i medicinen blive berørt – og så selvfølgelig

Folkeuniversitetet på

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole

deres bidrag til gastronomien. Første foredrag omhandler krydderier fra Europa, anden gang fortælles om krydderier fra Asien, og tredje gang sættes fokus på krydderier fra den Nye Verden – Amerika, Australien og Afrika. Carl Th. Pedersen har sammen med kok Torsten Vildgaard udgivet bogen 'Krydderier og Kokkerier' (Lindhardt & Ringhof, 2006).

FORELÆSNING 8479
Lektor Carl Th. Pedersen, Kemi, Syddansk Universitet
3 tirsdage kl. 19.30-21.15. Start 8/4
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D169
Pris 300 kr. Studerende 150 kr.

Det der giver livet mening

Hvert menneske skaber værdi og mening i sit liv gennem sit engagement og sine valg. Nogle kæmper for social retfærdighed, nogle for indre harmoni og nogle for politiske idealer eller for naturen. Andre igen engagerer sig i sport eller i rejser. De fleste har noget, de brænder for, der gør livet værd at leve. Foredragsholderne tager udgangspunkt i bogen: 'Livstemaer i eksistens-psykologisk belysning' (Hans Reitzels Forlag), og undersøger, hvordan man skaber livsfylde i den verden, man er sat i.

- 22/04 Uddannelse som livstema.** Adjunkt Finn Thorbjørn Hansen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
- 29/04 Sport som livstema.** Lektor Bjarne Jacobsen, Roskilde Universitetscenter
- 06/05 Rejser som livstema.** Ph.d. Keld Grinder-Hansen, Dansk Skolemuseum
- 13/05 Politik som livstema.** Lektor, ph.d. Jacob Dahl Rendtorff, Roskilde Universitetscenter

FORELÆSNING 8480
4 tirsdage kl. 20-21.45. Start 22/4
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D174
Pris 400 kr. Studerende 200 kr.

At stå i det åbne

– undringens fænomenologi og glæde

Undren er kilden til filosofi, siger Platon og Aristoteles. Hvad er forholdet mellem undren og 'mindfulness' (åndsnærvær), og hvorfor kaldte Sokrates egentlig sine samtaler for en jordemoderkunst? Fordi den filosofiske praksis er en praktisk øvelse i nærvær og 'kommen til verden som på ny'. I mange forskellige undervisnings-, vejlednings- og innovationssammenhænge tales der i dag om 'den eksistentielle dimension', mindfulness og filosofisk vejledning som en måde at arbejde med dette nærvær og denne undren. På baggrund af sin nye bog 'At stå i det åbne. Dannelse gennem undren og nærvær' (udkommer i foråret på Hans Reitzels Forlag) vil Finn Thorbjørn Hansen fortælle om forholdet mellem filosofisk undren, nærvær, og hvordan man konkret kan arbejde med den eksistentielle dimension i sit liv og i professionelle sammenhænge (se også www.detfilosofiskeliv.dk).

FORELÆSNING 8481
Lektor Finn Thorbjørn Hansen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
Tirsdag den 29/4, 6/5 og 27/5 kl. 17.30-19.15
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D174 (den 27/5 i auditorium D169)
Pris 300 kr. Studerende 150 kr.

De største samfundstænkere

En simpel idé kan ændre verden markant, og en stor del af ophavsmændene bag det danske samfunds udvikling kan findes blandt samfundsvidenskabens største tænkere. For et år siden lancerede Danmarks Jurist- og Økonomforbunds medlemsblad – DJØF-bladet – et bud på en samfundsvidenskabelig kanon over de ti største samfundstænkere. Den bygger på godt 500 danske forskeres bud på, hvilke tænkere der nyder størst prestige, og som har bidraget væsentligt til videnskaben bag de vestlige samfund. Vi har plukket fem moderne tænkere ud, som har præget politikere og embedsmænd op gennem 1900-tallet.

- 29/04: Keynes.** Professor Jesper Jespersen, Roskilde Universitetscenter
- 06/05: Foucault.** Adjunkt Lars Thorup Larsen, Aarhus Universitet
- 13/05: Simon.** Professor Jørgen Grønnegaard, Aarhus Universitet
- 20/05: Giddens.** Professor Lars Bo Kaspersen, Copenhagen Business School
- 27/05: Habermas.** Lektor Gorm Harste, Aarhus Universitet

FORELÆSNING 8482
5 tirsdage kl. 20-21.45. Start 29/4
DPU i Emdrup. Bygning D, auditorium D169
Pris 480 kr. Studerende 240 kr.

Blixens liv og forfatterskab

Foredragene vil stille skarpt på Karen Blixens liv og forfatterskab. Særligt fokus vil der blive lagt på årene i Afrika. Efter en ungdom, der var præget af indre splittelse og rådvildhed, rejste Karen Blixen til Afrika, og samværet med de indfødte gav hende nye indfaldsvinkler. At opholdet fik afgørende betydning for hendes livssyn ses i hendes forfatterskab, der omfatter 'Syv fantastiske fortællinger', 'Den afrikanske farm' og 'Skæbneanedotter'. Derudover vil vi se på Karen Blixens pagt med Thorkild Bjørnvig og på 'Babettes Gæstebud', der står centralt i forfatterskabet, fordi den beskriver konsekvenserne af en livsholdning, der adskiller krop og ånd, godt og ondt, Gud og Djævelen. Jørgen Stormgaard har skrevet flere bøger om Blixen.

FORELÆSNING 8483
Forfatter og cand.mag. Jørgen Stormgaard
4 tirsdage kl. 20-21.45. Start 29/4
DPU i Emdrup. Bygning D. Lokale D165
Pris 400 kr. Studerende 200 kr.

Hvor er sundhedsvæsenet på vej hen?

Med debatten om patienter på gangene og ventelister på kræftbehandling på de danske sygehuse er diskussionen om sundhedsvæsenets fremtid mere aktuell end nogensinde. Få svar på nogle af de mange spørgsmål, alle stiller om det danske sundhedsvæsen. Har vi nogensinde haft et sundhedsvæsen i verdensklasse, og hvad vil det egentlig sige? Og kan vi gøre os håb om at have det i fremtiden? Er vejen frem flere ventetidsgarantier og rettigheder, fx akutgaranti for kræftbehandling? Hvorfor har vi set den udvikling, og er den sket på bekostning af andre patientgrupper? Hvordan skal fremtidens sygehuse se ud – skal vi have kæmpe sygehuse? Er forebyggelse og sundhedsfremme underprioriteret, og hvilke dilemmaer står vi over for? Er det offentligt finansierede sundhedsvæsen truet af privatisering, og er vi på vej mod en opdeling i et A- og B-hold? Få overblik over,

hvordan sundhedsvæsenet har udviklet sig de seneste 20 år og udfordringerne de næste 20.

FORELÆSNING 8484
Professor Kjeld Møller Pedersen, Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet
Tirsdag den 13/5 og 20/5 kl. 17.15-19.45
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D174 og D169
Pris 300 kr. Studerende 150 kr.

Menneskets oprindelse

Foredraget fortæller om, hvordan mennesket på kort tid – i udviklingsmæssig forstand på én nat – ændrede sig fra at være et ganske almindeligt pattedyr til at blive Jordens mest dominerende art nogensinde. Derudover beskrives udviklingen fra aber over menneskeaber, abemennesker og neandertalerne til moderne mennesker. Der fortælles også om udviklingen af vores mentale egenskaber, om vores kolonisering af kloden og om udviklingen fra jægersamler-samfund til moderne storby-samfund. Peter K.A. Jensen har skrevet bogen Mennesket – den genetiske arv (Aarhus Universitetsforlag) som er inkluderet i prisen.

FORELÆSNING 8485
Overlæge Peter K.A. Jensen, Aarhus Universitetshospital
Tirsdag den 20/5 kl. 18.30-22
DPU i Emdrup. Bygning D. Auditorium D174
Pris 320 kr. Studerende 260 kr. Inkl. bog (værdi 178 kr.)

Mobning

Nogle børn lever et trist børneliv i skolerne forfulgt og udelukket af deres egne klassekammerater. Konsekvenserne er fatale – alligevel har omgivelserne svært ved at blande sig. Hvorfor? Forfatteren til 'Grundbog mod mobning' og 'Mobbeland', Helle Rabøl Hansen, fortæller om mobningens mange ansigter – og sætter fokus på en ny målgruppe: tilskuerne blandt børn og voksne.

FORELÆSNING 8486
Ph.d. Helle Rabøl Hansen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
Tirsdag den 20 og 27/5 kl. 17.30-19.15
DPU i Emdrup. Bygning D. Lokale D165
Pris 220 kr. Studerende 110 kr.

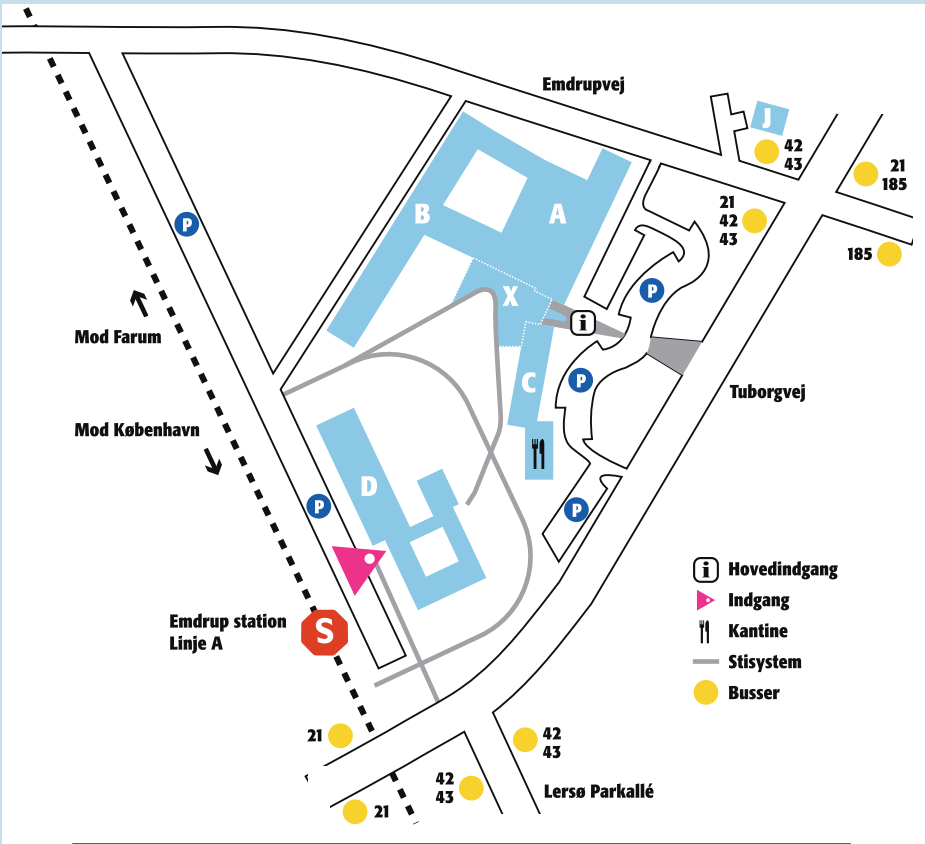
Flow

– fordybelse og kreativitet

I de senere år har en ny bevægelse inden for psykologien kaldet 'positiv psykologi' fokuseret på positive, kreative og kommunikative potentialer som fx evnen til fordybelse, optimisme, innovation og til at komme i flow. Flow er, når man koncentrerer sig dybt, mister fornemmelsen for tid og sted og oplever virkelyst. Det er

interessant viden for dem, der beskæftiger sig med pædagogik, læring og ledelse, trivsel og samarbejde – og for alle, der vil forstå, hvad det modsatte af stress er. Hvad er det, der kan fremme flow og dermed forhindre stress, og kan flow ligefrem læres? Frans Ørsted Andersen fortæller med udgangspunkt i sin bog 'Flow og fordybelse – virkelystens og det gode livs psykologi' (Hans Reitzels Forlag).

FORELÆSNING 8487
Adjunkt Frans Ørsted Andersen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet
Tirsdag den 27/5 kl. 17.30-21.15
DPU i Emdrup, bygning D, auditorium D174
Pris 220 kr. Studerende 110 kr.

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole i Emdrup

Aarhus Universitet, Tuborgvej 164, 2400 København NV

Kort kan hentes på: www.dpu.dk/vejviser

Gå gratis på Folkeuniversitetet

Gratis adgang til Folkeuniversitetet i Århus' forelæsninger i Emdrup, Herning, Ebeltoft og Århus. Tilbuddet gælder to forelæsningsrækker for alumner, ansatte og pensionerede medarbejdere med ledsager fra det nye Aarhus Universitet (Aarhus Universitet, Handelshøjskolen i Århus, Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), Danmarks JordbrugsForskning (DJF) og Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU). Tilmelding på www.folkeuniversitetet.au.dk under 'Praktiske oplysninger', tryk 'Aarhus Universitet – Klik her'.

DEN IKKE SÅ NOBLE

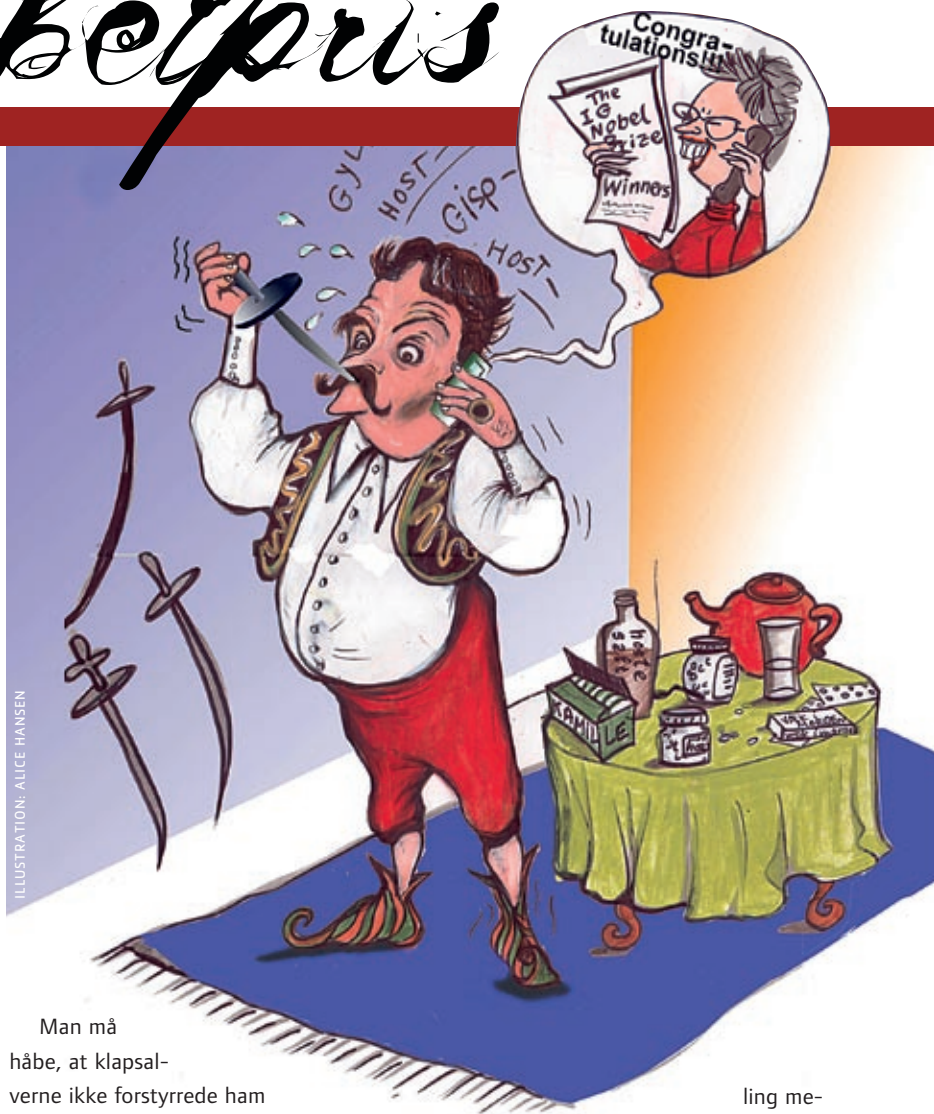
Nobelpris

Hvert år i begyndelsen af oktober sidder forskere verden over og venter på, om det mon er deres tur til at få et opkald fra nobelkomiteen i Stockholm.

Den amerikanske sabelsluger Dan Meyer havde nu ikke forventet, at han var med i årets opløb om prisen i medicin, så hans overraskelse var nogenlunde på størrelse med hans største krumsabel, da nobelkomiteen ringede – IG-nobelkomiteen. Meyer og hans radiologven Brian Witcombe havde vundet prisen i medicin for deres gennemborende medicinske rapport "Sword Swallowing and Its Side Effects" udgivet i *British Medical Journal*.

Skulle enkelte af Bagsidens læsere endnu ikke have hørt om The IG Nobel Prizes, er det en række videnskabelige priser, der hvert år uddeles som en pendant til de rigtige nobelpriser hinsidan. Priserne uddeles til forskere og andre driftige folk, der har markeret sig med sære opfindelser og kuriøs forskning, og i år var det 17. gang, de blev uddelt i Harvard's Sanders Theatre – som vanligt under overværelse af flere vindere af den rigtige nobelpris.

– Det er jo helt vildt at stå her foran fem nobelprisvindere og hundreder af professorer og videnskabsfolk, nåede Dan Meyer lige at sige i sin takketale, inden han bogstavelig talt gik til stålet og slugte en blankpoleret sabel helt ned til det blå skaft.

Man må håbe, at klapsalverne ikke forstyrrede ham for meget, for ifølge hans egen og Brian Witcombes undersøgelse af 110 sabelslugere i 16 lande opstår der nogle gange komplikationer, når sabelslugere af den ene eller anden grund bliver forstyrret i deres "halsbrækkende" akt. Ømme halse er også et udbredt problem hos især rutinerede sabelslugere og hos sabelslugere, der lige tager et ekstra stålblad ned i halsen for at tjene en skil-

ling mere. Mange sabelslugere har i øvrigt svært ved at blive forsikret, viser Meyers og Witcombes rapport.

Undersøgelsen kaster desværre ikke lys over, hvorfor i alverden sabelslugere egentlig propper genstande i halsen, det aldrig har været naturens hensigt skulle være der, så det må afvente yderligere frontlinjeforskning.